SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *office@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: *karin.ostensson@svf.se*

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: *anders.lefrell@svf.se*

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: *christina.arosenius@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: *amelie.lothigius@svf.se*

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *birgitta.larsson@svf.se*

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *marianne.lundquist@svf.se*

Chefsekreterare
AGNETA SVENSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *agneta.svensson@svf.se*

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Bluetongue sätter beredskapen på prov

Den 6 september i år dök det första fallet av bluetongue-smitta upp i Sverige hos en ko i Halland. Inte särskilt oväntat och inte utan beredskapsplaner hos svenska veterinära myndigheter, men övningarna hade plötsligt blivit verklighet.

Verkligheten har en tendens att ta andra vägar än vad vi människor kan förutse, och så skedde även i detta fall. Många hade nog räknat med det danska scenariot också i Sverige, dvs enstaka fall och långsam spridning varje år. Istället verkar viruset sprida sig som en löpeld över landet. Antalet smittade djur ökade snabbt, och är i skrivande stund den 25 september uppe i 21 nötkreatur och nio får. Från att ha uppträtt bara lokalt i Halland finns nu bekräftade fall även i Kronoberg och Skåne län. De först konstaterade fallen var alla symtomlösa, men den 24 september upptäcktes ett första fall med kliniska symtom. Det var hos en ungtjur på en gård i närheten av Traryd, Kronobergs län, som den vaccinerande veterinären såg att vätska rann från ögonen och nosen hade sårskorpor.

Sjukdomsutvecklingen med ett ökande antal symtomlösa fall som sedan börjar bli symtomförande tyder på att smittan verkligen är nyligen introducerad i Sverige. Spridningshastigheten är dock oroande, och erfarenheterna från t ex Nederländerna (se SVT 12/08) nedslående. Uppenbarligen måste motåtgärder sättas in snabbt för att få effekt.

Glädjande nog verkar den veterinära beredskapsorganisationen vara vältrimmad. Jordbruksverket inrättade snabbt spärrområden och restriktionsområden med utgångspunkt från de smittade besättningarna. Utökad provtagning och vaccinering i smittade besättningar och i närliggande områden började genast planeras, och de första vaccinationerna utfördes den 8 september. Information till djurägare, media och konsumenter fanns snabbt på plats, både på berörda myndigheters hemsidor, via bemannade telefonpaneler och genom andra informationskanaler. Samma dag som smittan konstaterades i Skåne omdirigerades Jordbruksverkets vaccinationsteam till det nya området. En ny vaccinationscentral startades upp i Kristianstad bara några dagar senare.

Även om smittspridningen gått snabbare än beräknat har vår beredskap varit god. Här kan inblandade myndigheter och enskilda veterinärer känna sig stolta över en professionell och effektiv handläggning.

Att bekämpningen fungerat så bra förefaller dock till stor del bero på det nuvarande systemet med en statlig veterinärorganisation som lättgreppat verktyg. Flera offentliga utredningar tittar just nu på hur framtidens svenska veterinärorganisation ska se ut. Man får hoppas att de sätter sig in i hanteringen av pågående bluetongue-utbrott, och jämför med liknande utbrott i andra länder där det saknas en statlig organisation. Visst måste man se över vissa delar av dagens verksamhet, men den statliga distriktsveterinärorganisationen är en viktig bas för smittskyddet och för en fortsatt god beredskap. SVF vill därför att den ska bli kvar, om än i ändrad form.

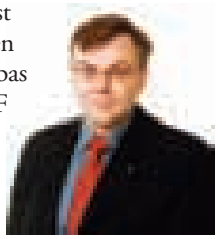

JOHAN BECK-FRIIS
informationschef, SVF

innehåll

ledare av J Beck-Friis

Bluetongue sätter beredskapen på prov 3

reportage av S Fredriksson

Dubbelt upp för alpackorna 6

vetenskap – granskad artikel

Hovbroskförbening hos svenska ardennerhästar av M Tullberg och O Wattle 13

månadens epiztel 21

vilken är din diagnos?

– Patologi 23
– Svar 53

allmänt

EUs veterinärvecka 2008
EU-kommissionen uppmärksammar veterinäryrket av C Arosenius 25

World Veterinary Association – gör den någon skillnad? K Östensson 29

17:e europeiska kongressen om djurtandvård
Djurtandvården ett allt hetare ämne av J Beck-Friis 32

Katt- och brandmannakalendern ger stöd till kattforskning av J Beck-Friis 36

Vi vill ha din röst 38

Ny nominering av vice ordförande i veterinärförbundet av S Sternberg Lewerin 41

Nominerade till fullmäktige 43

insänt

Kurs i hundens beteende – men var fanns veterinärerna? av U Björnehammar 46

En rapport från fältet
26 timmar för att ”nödslakta” en allvarligt sjuk häst av A Bergqvist 48

replik

Kunskap om lagen möjliggör snabba beslut av B Dahlén 50

noterat

- Skepsis mot försöksdjursutredningar 23
- Jamie Oliver granskar fjäderfäindustrin 27
- Misstanke om bluetongue i Skåne 27
- Hästtandtekniker dömdes till dagsböter 31
- Produktåterkallelse av hundmat 40
- Nytt informationshäfte om rena nötkreatur 52
- Bättre villkor för slaktdjur 52
- Livsmedelsverket övertar styckningskontrollen 52

in memoriam 54

kanslinytt 55

kongresser & kurser 57

kåseri

Från mitt liv som fakir av B Pehrson 61

Vetpoint

Din leverantör av ultraljud

Kontakta oss 0416-246 60

www.vetpoint.se

Dubbelt upp för alpackorna

Det finns ett 25-tal kända alpackabesättningar i landet med sammantaget ungefär 300 djur. Det handlar alltså om en liten exklusiv skara. Intresset för deras hälsa är desto större. När nätverket Alpaca Nordica arrangerade en workshop för veterinärer i september var intresset så stort att kursen fick dubbleras.

TEXT OCH FOTO:
SUZANNE FREDRIKSSON

– **VI FICK DUBBELT SÅ MÅNGA** anmälningar som vi räknat med, berättar Ann-Marie Gerber-Santesson, som tillsammans med sin man Paul stod som värd för arrangemanget hemma på gården i Gröstorp. De är verkliga entusiaster och har bland annat byggt en föreläsningslokal ovanpå stallet.

PÅ GAMLA MÖLLEGÅRDEN strax väster om Simrishamn, håller de ett åttiotal alpackor och har som flera andra alpackaägare övergivit fåren för dessa exotiska och charmiga djur med en fantastisk ull. Men det är inte bara att byta djurslag. Alpackorna har sina egna speciella krav som måste tillgodoses för att de ska trivas, producera bra ull och föda fina friska föl.

Hur man lyckas med detta, det vet Cheryl DeWitt, veterinär från Ohio och innehavare av

Intresset för alpackor har ökat stadigt de senaste åren. Uppskattningsvis finns det ungefär 300 individer i landet.

Camelia Veterinary Services, en farm med egna djur, en klinik och en ”hingststation/stuteri”. Hon och maken Eric ”the llamafeeder” hyser ett hundratal djur, såväl lamor som alpackor. Cheryl är inte intresserad av alpackor, hon är passionerat förälskad i dem. Den glöd och energi som hon utstrålar när hon berättar om hur man hanterar ”pregnant girls” eller en svår förlossning skulle kunna värma upp hela Simrishamn ett år framåt!

Programmet innehöll såväl teori som praktik bland djuren på gården. Deltagarna som till största delen utgjordes av distriktsveterinärer, fick till en början en genomgång av grundläggande fakta. Hur ser till exempel en frisk och sund alpacka ut?

Cheryl presenterade ett ”body condition scoring sheet for camelids”, som kan vara ett bra stöd för den som inte är så van att besiktiga alpackor. Hon berättade att i USA är feta djur betydligt vanligare än magra. Många håller alpackor som rena sällskapsdjur och överutfodrar dem kraftigt. Alpackor äter inte som hästar, ett kilo grovfoder om dagen räcker långt. På många platser där man numera håller alpackor, i Sverige till exempel, behövs tillskott av selen, mineraler och vitaminer.

– Men använd inte hästprodukter, de har inte rätt sammansättning och alpackor gillar inte slicksten, påpekade Cheryl.

Hur man håller alpackor tillhör också grunderna. De är utpräglade flockdjur och man bör aldrig ha färre än tre individer. Alpackorna trivs bra i ett klart och kyligt klimat, de gillar att bli blöta varma dagar, de vill ha gott om plats när de äter – minst en meter var vid utfodring. De behöver fria ytor att röra sig på. Fler och fler har insett hur bra de passar i Sverige och i takt med att antalet djur utökas har också behovet av föreskrifter blivit mer påtagligt.

Enisa Miljanec från Jordbruksverket deltog på kursen för att få en inblick i hur det kan se ut på en alpackafarm och självklart lära mer om djurslaget. Hon har nyligen börjat på avdelningen för djurskydd och hälsa och har bland annat till uppgift att se över och göra nya föreskrifter för en del udda djurslag.

– Att åka på den här kursen var perfekt för mig nu, intressanta föreläsningar och en bra gård att studera som exempel, sade Enisa.

Cheryl DeWitt, assisterad av maken Eric, är passionerat förälskad i alpackor. Med en otrolig glöd och stort engagemang höll hon i september en dubbel workshop för nordiska veterinärer.

Cheryl DeWitt har arbetat sju år enbart med alpackor och lamor. Hon lämnade en framgångsrik karriär som designer bakom sig innan hon i början på 1980-talet sadlade om helt och bestämde sig för att bli veterinär.

– Jag råkade se en artikel om lamadjur. Där stod det bland annat att ”they ham”. Jag var helt enkelt tvungen att få träffa en lama!

Cheryl begav sig till en lamafarm och ”turligt” nog väntade man där på en veterinär. Cheryl blev så fascinerad av besöket att det blev en vändpunkt i hennes liv. Hon läste upp sina betyg i tre år, sökte till veterinärutbildningen vid North Carolina State University och har sedan examen enbart ägnat sig åt att studera och arbeta med lama och alpacka. Maken, Eric DeWitt, arbetar som grafisk formgivare, men med tillnamnet ”llamafeeder” är det inte svårt att begripa att han är ganska så engagerad i Cheryls verksamhet.

Under två dagar hölls undervisning inomhus ovanpå stallet och utomhus med gårdens djur. En del av dem ville gärna vara med och lyssna…

I USA ÄR DET VANLIGT att man har alpackor som ”show-djur” men även om det finns utställningar i Sverige är de flesta som skaffar alpackor inställda på avel och ullproduktion. Och i princip allt som inbegrips i avelsdelen inkluderar en veterinär.

Cheryl är expert. Hon har de senaste fyra åren enbart ägnat sig åt reproduktionsstudier. Hon inledde med att framför allt beskriva de stora skillnaderna mellan ett alpackasto och de flesta andra lantbruksdjur.

– Ett alpackasto har otroligt trång cervix. Det går inte att undersöka henne som man gör på en ko eller en häst. Jag träffar ofta på ston som fått skador vid förlossningshjälp när man försökt dra ut fostret. Inga ”traktorhjälpmedel” här inte, sade Cheryl.

Vid eftermiddagens praktiska övningar förevisade Cheryl hur man gör en dräktighetsundersökning; ”this is my life…” log hon och lyfte svansen på sto efter sto.

Övningen visade också på en annan praktisk detalj som kan vara bra att ha med sig på fältet, försök aldrig ta ett enstaka sto in i en separat box, ta alltid två. Alpackor gör allting tillsammans och blir väldigt stressade av att skiljas från flocken.

ETT STO KAN BETÄCKAS när hon väger över 40 kilo och är mellan 15–24 månader. Idealet är 18 månader. De hingstar som inte ska verka i avel kastreras vid samma ålder.

– Fri betäckning i grupp fungerar bra och alla föl kan vara med vid akten, kommenterade Cheryl. Hon gav ett tips hur man kan minska infektionsrisken när man låter hingsten ”husera fritt”.

– Hingstarna kan bli väl heta ibland och inte hitta rätt. Jag brukar tejpa för stonas rektum med silvertejp när det börjar bli dags, var Cheryls praktiska råd.

DRÄKTIGHETEN VARAR i 10,5–11,5 månader, ungefär 350 dygn, men kan alltså variera med en hel månad. Cheryl berättar att hon sett en tendens att dräktigheterna blivit längre och längre. Mellan 30 och 40 procent förlorar dräktigheten under de första 60 dagarna.

– Flickorna ska hanteras mycket varsamt de första 60 dagarna efter betäckning, inga vacciner, ingen avmaskning, inga transporter, rekommenderade Cheryl.

DE FLESTA ALPACKOR föder på morgonen och Cheryl uppmanar alltid sina djurägare att ”never let the sun set whitout checking the animal”. En normal förlossning ser kanske inte alltid så ”normal” ut. Cheryl får många samtal från nervösa djurägare som ser mamman gå

Alpackan är ett flockdjur. Minst tre individer, helst fler, ska bo ihop. På Gamla Möllegården finns det ett åttiotal djur.

Paul och Ann-Marie Gerber-Santesson ställde upp med såväl lokaler som djur.

omkring med en till synes livlös unge som har framben och huvud hängande och slängande där bak utan att något mer händer.

– Det är vanligt att stoet vilar en stund, äter lite, och sedan fortsätter förlossningen. Jag har en femtonminutersregel för det här, säger Cheryl. Längre uppehåll än så vill jag inte ha. Hon påpekar än en gång hur viktigt det är att inte hjälpa till och dra ut alpackaföl.

Handdukar, hårtork och tandtråd till naveln är bra att ha till hands. En normal förlossning är helt oblodig och ungarna ser bara väldigt blöta och smala ut.

– Vi säger hemma att ”spindelmannen har landat” efter en lyckad födsel, kommenterade Heikki Sirkkola från Finland, veterinär och alpackauppfödare när Cheryl visar bilder på nyfödda alpackaföl.

Reproduktion är Cheryls specialområde och hon poängterade flera gånger skillnaderna mellan att förlösa en alpacka jämfört med kor eller hästar.

Att 35 veterinärer kommit sig till Simrishamn för att gå alpackakurs blev förstasidesstoff i lokalpressen och även TV4 kom på besök. Alla, gällande djuren alltså, ville vara med i TV.

En komplikation som skapar stor oro hos hästägare är när placentan inte kommer ut som den ska. Här blev det ett nytt ”till skillnad mot”. Alpackor visar sällan några sjukdomssymtom om detta inträffar.

Självklart tog också Cheryl upp alla de svårigheter som kan inträffa vid en förlossning, och mot bakgrund av just den stora skillnaden mot andra djur i möjligheten att ge draghjälp, var beskrivningen av hur man förlöser med kejsarsnitt speciellt intressant.

Under kursens gång kom det upp frågor och det diskuterades en del. Ett sådant ämne var hantering av läkemedel. Cheryl blev väldigt förvånad när hon möttes av ”det kan vi inte göra” vid rekommendationen att se till att alla uppfödare har ett välfyllt förråd med ”drugs” som flunixin, epinephrine och antibiotika som de själva kan ge vid akuta behov.

Förutom den redan nämnda dräktighetskontrollen bestod de praktiska övningarna av tand- och klövvård samt var och hur man ger injektioner eller tar blodprov.

Tandvården var intressant ur flera perspektiv. Ämnet är ju hett gällande hästar och samma frågeställning kom nu upp. Vem får ta bort vargtänderna?

– Ofta gör uppfödarna det själva, men jag tycker att det är bra om en veterinär är med, sade Cheryl och visade hur man avlägsnar en vargtand med pianotråd. Den synliga delen av tanden sågades helt enkelt av.

Cheryl DeWitt höll i tåtarna 90 procent av tiden, men några minuter lånades ut till Andrea Holmström, Svenska Djurhälsovården, som pratade smittskydd. Andrea började med att kommentera det stora intresset för alpackorna.

– Vi har jobbat i åratal med infektioner på nöt och svin, men aldrig fått tillnärmelsevis så stor uppmärksamhet som nu, sa Andrea.

Trots nya fall av bluetongue och blixtinkallning av veterinärer för massvaccination var alpackakursen förstasidesstoff i Ystad Allehanda och TV4 gjorde också ett inslag i de regionala sändningarna.

– Svenska Djurhälsovården har sökt medel för att följa upp kameldjuren. Efter Sveriges inträde i EU har kontrollen varit dålig. I slutet av 1990-talet kom de första alpackaimporterna, sedan har det blivit ett enormt uppsving. Djuren kommer framför allt från Chile, Schweiz och England.

Hälsotillståndet är väldigt varierat, informerade Andrea som också är ansvarig för Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll.

De sjukdomar som framför allt är aktuella hos alpackor är tuberkolos, brucellos, paratuberkolos, BVD, IBR, salmonella samt olika

ALPACKA FAKTA

En vuxen alpacka är ungefär en meter över manken.

Det finns två raser, huacaya som utgör 90 procent av populationen i världen och suri. Man ser skillnad på raserna främst på pälsstrukturen.

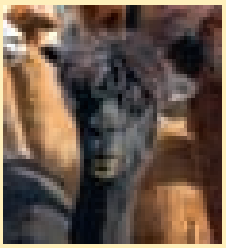

Den här alpackan har precis ”spottat” och det smakar usch i munnen.

De spottas inte. Däremot kan alpackan ”kasta” ut maginnehåll på ett djur eller människa om den känner sig retad eller trängd. Det är inte speciellt vanligt och heller inte så kul för alpackan själv då den får en väldigt otrivsam smak i munnen efteråt.

Ullen är exklusiv, svenskt dagspris ligger på ungefär 600 kr kilot. Alla färgnyanser från svart till vitt eller brunt till vitt finns. Enfärgade djur förenklar garnsorteringen, men flerfärgade är lika fina.

I Peru finns det 2,5 miljoner alpackor. Djuren säljs, till exempel till Sverige, pallvis.

Om du ser alpackor med färgglada garntofsar i öronen är de importer som fått behålla sin märkning.

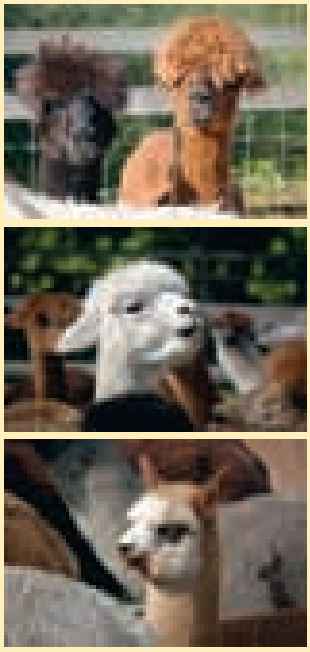

Ullen är exklusiv och finns i alla tänkbara naturfärger.

Enisa Miljanec från Jordbruksverket fick ett gyllene tillfälle att lära mer om ett av de djurslag som ska få nya föreskrifter.

typer av utvärtes och invärtes parasiter.

– Nya djur innebär alltid nya risker för lantbruksdjuren. Vi vet till exempel att en tredjedel av alpackorna går tillsammans med får, sade Andrea och fortsatte:

– Eftersom det inte finns något svenskt register för alpackor vet vi inte riktigt var de finns, men en inventering visar att följande län har alpackabesättningar: Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Skåne, Värmland, Västerbotten, Västergötland, Västernorrland, Örebro och Östergötland. Men det kan finnas fler.

Cheryl redogjorde för hur man jobbar med smittskyddet i USA. Något övergripande program finns inte, varje stat har sina regler. Ibland sätter farmarna själva upp spärrar och på utställningar kan man ha olika områden för djuren beroende på varifrån de kommer.

En gång om året samlas alla ”camelid vets” och går igenom läget och utbyter erfarenheter.

Alpaca Nordica är ett nätverk för uppfödare och andra intresserade, till exempel veterinärer, där utbildning och ett framtida register finns på agendan.

Årets workshop för veterinärer var den andra kursen i sitt slag. Och som sagt, intresset var det verkligen inget fel på. ■

Noromectin

Effektiva och säkra avmaskningsmedel innehållande ivermectin till låga priser!

Priser och förpackningar:
Apotekets prislista februari 2008 (kr).

NYHET! Nu till 700 kg häst.
Pasta oral, 18,7 mg/g till häst

Förpackning	Pris
1 x 7,49	99,50
2 x 7,49	158,50 (79,25/st)
10 x	622 (62,20/st)
5 x 10 x	2727,50 (54,50/st)

Injektionslösning, 10 mg/ml till nöt, svin och ren

Förpackning	Pris
50 ml	201 (4,20/ml)
250 ml	450,50 (1,80/ml)
500 ml	813 (1,62/ml)
6 x 250 ml	2263 (1,50/ml)

Pour-On lösning, 5 mg/ml till nötkreatur

Förpackning	Pris
250 ml	195,50
1L	596,50
2,5L	1210,50

NYHET!
Oral lösning, 0,8 mg/ml till får

Förpackning	Pris
1L	233,50
2,5L	479

Jämför gärna priset innan Du skriver ut avmaskningsmedel. Det lönar sig!
Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris.

N-vet
LÄKEMEDEL

Telefon: 018 - 57 24 30 / 31, Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

MARJA TULLBERG, leg veterinär och **OVE WATTLE,** leg veterinär, VMD.*

Hovbroskförbening hos svenska ardennerhästar

Hovbroskförbening har under lång tid betraktats som ett problem hos ardennerhästar. Syftet med den aktuella studien var att undersöka förekomsten av hovbroskförbening i en genomsnittlig ardennerhästpopulation av idag. Trots 68 års kontinuerligt avelsarbete visade det sig att frekvensen hovbroskförbening inte har minskat i den svenska ardennerhästpopulationen. Artikeln är baserad på examensarbete 2007:34 från avdelningen för kirurgi & medicin stordjur, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU.

granskad artikel

INLEDNING

Hovbrosken utgörs av broskplattor som fäster på hovbensgrenarnas övre kant. De når med sin proximala del upp över hovkapselns begränsning och fungerar därigenom som ett elastiskt stöd för sidodelens och traktsidodelens kronrand. Den unga hästen har hyalina hovbrosk medan de hos vuxna hästar har omvandlats till fibrösa (4).

Hovbroskförbening innebär att något eller flera av hovarnas brosk, vanligen framhovarnas, i mer eller mindre omfattning förbenats (Figur 1). Förbeningen kan utgå från hovbensgrenarna eller från separata ossifikationscentra högre upp i hovbrosket, så kallade fria benkärnor. Båda dessa former kan förekomma samtidigt hos en och samma häst (12). Förbenade hovbrosk har ansetts vara en sjuklig förändring (6, 17, 19, 21) i det att en förbening teoretiskt kan medföra en minskad formbarhet i hovkapselns proximala delar och därigenom en ökad risk för överbelastning av hovens levande vävnader i samband med arbete. Hos ardennerhästar har tillståndet också förknippats med trånga, höga och smala hovar (20).

Robertson (1932) visade genom stu- ➤

FOTON: OVE WATTLE, SLU.

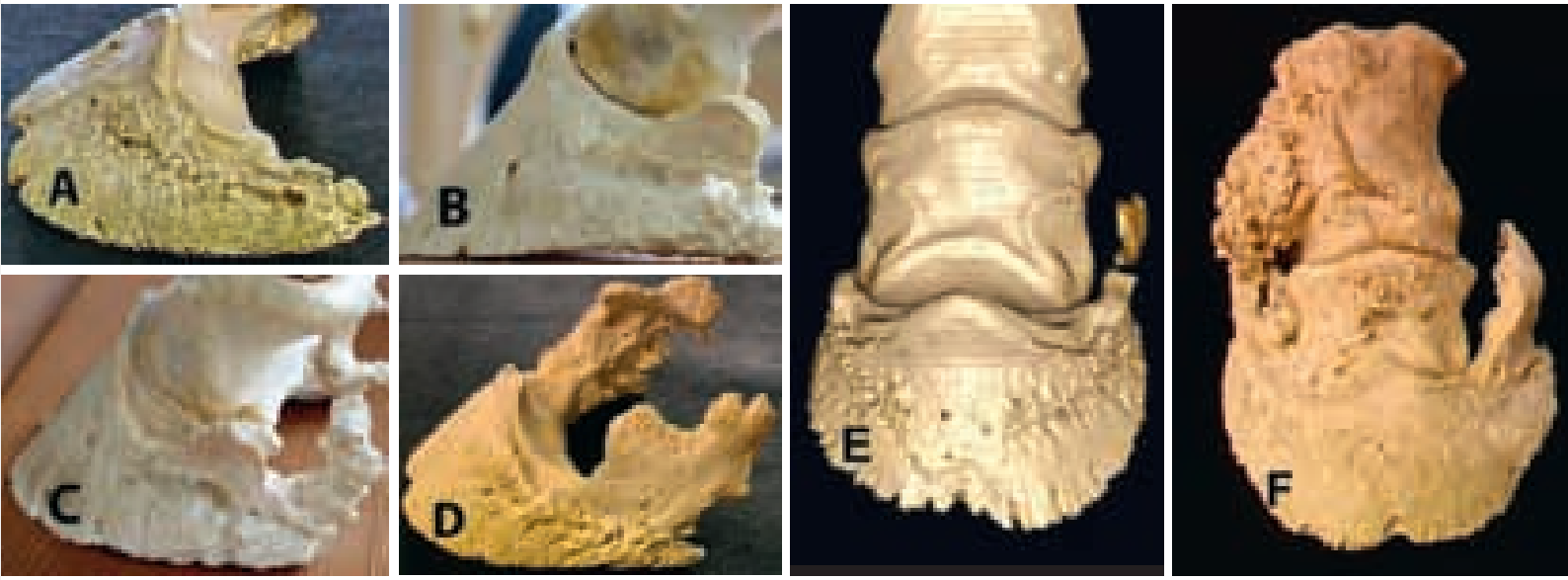

FIGUR 1. *Hovbroskförbening av olika grader. A: ingen hovbroskförbening, B: lindrig hovbroskförbening, C: måttlig hovbroskförbening, D: kraftig hovbroskförbening, E: kraftig hovbroskförbening med fri benkärna, F: kraftig hovbroskförbening med samtidig förbening av kronledens sidoligament.*

➤ dier av 3 093 hingstars avkommor att hovbroskförbening var ärftligt (10). Förutom arvet (2, 5, 8, 10, 13, 14, 20) har parametrar som kön (5, 13, 20), ålder (20), kroppsstorlek (6, 12, 13, 14, 16, 17), belastning (20), hovform (10, 20) och trauma (20) menats kunna bidra till förbeningens utveckling.

Under 1930-talet uppmärksammades förändringen som ett problem hos ardennerhästen och i syfte att minska ”sjukdomens” förekomst beslutade regeringen att hingstar med hovbroskförbening inte fick verka i aveln. Från och med 1939 har därför ardennerhingstarnas hovbrosk kontrollerats i samband med avelsvärderingens veterinärbesiktning. Vid 1939 års premiering i Malmö uteslöts 66 procent av hingstarna ur avel på grund av hovbroskförbening (2). Mellan 1947–1951 studerade veterinär G Waxberg, genom palpation, frekvensen hovbroskförbening bland 4 317 svenska ardennerhästar. Han fann hovbroskförbening hos 50 procent av stona, 60 procent av valackerna och 25 procent av hingstarna. Skillnaden i frekvens mellan valacker och hingstar menade Waxberg beror på att hingstar med hovbroskförbening kastrerats (20).

Då det i början av 1980-talet blev uppenbart att det inte på ett säkert sätt gick att bedöma hovbroskförbening palpatoriskt, beslöt lantbruksstyrelsen att från och med 1982 skulle bedömningen göras radiologiskt (3). Avelshingstar fick ”hovbroskröntgas” tidigast 1 september det år de fyllde två år och individer med en förbening upp över hovledens plan skulle kasseras (1, 2). Attrell och medarbetare fann retrospektivt att av 277 ardennerhingstar som avelsvärderades 1982–1990 var endast 40 procent fria från hovbroskförbening (2). Sedan 2004 är inte längre resultatet av den radiologiska undersökningen kassationsgrundande men det förs in i hingstens avelsbevis som en varudeklaration.

Vanligaste avlivningsorsaken

Även om det gjorts försök har ingen lyckats påvisa att hovbroskförbening ger upphov till hälta (6, 7, 15). Trots detta avlivas det fortsatt hästar med hovbroskförbening som huvuddiagnos. En enkätstudie avseende 284 ardennerhingstar som avelsvärderades 1982–2001 visade att den vanligaste avlivningsorsaken bland dessa hästar var hovbroskförbening (8). De avlivades som ett direkt resultat av den radiologiska diagnosen och inte på grund av att de uppvisade kliniska symtom på hälta. Majoriteten av hingstarna som kasserades på grund av hovbroskförbening avlivades dock inte utan kastrerades och användes som brukshästar (8).

Ingen har sedan 1953 (20) studerat förekomsten av hovbroskförbening i den svenska ardennerhästpopulationen. Idag när antalet ardennerhästar i avel är relativt liten och varje enskild hingst inte får många avkommor, får stonas roll för avelsframsteget större betydelse. Utvärdering av avelsåtgärders resultat får anses vara av stor vikt vid bedömning av ett avelsprograms relevans.

Hypotes och syfte

Hypotes: Ardennerston har lika hög frekvens av hovbroskförbening som hingstar och valacker. Frekvensen hovbroskförbening har trots avelsarbetet inte minskat sedan 1950-talet (Figur 2).

Syfte: Bedöma resultatet av 68 års avelsarbete avseende hovbroskförbening genom att undersöka förekomsten i en genomsnittlig ardennerhästpopulation av idag.

MATERIAL OCH METODER

Studien som initierades av avelsföreningen för svenska ardennerhästen omfattade 58 ardennerhästar, varav 30 ston, åtta valacker (varav en tidigare varit godkänd hingst) och 20 stycken hingstar (varav 13 godkända för avel). Åldersspridningen var 1,5–27 år (en häst var 1,5 år, övriga var över två år gamla), medelålder: 9,26 år, median: åtta år. Under 2007 undersöktes 48 ardennerhästar vid tre hästkliniker belägna i Skåne, Halland och Småland och ytterligare tio hästar i tre olika stall i Uppland. Avelsföreningen för Svenska Ardennerhästen rekryterade 28 av hästarna i studien via en annons i sin medlemstidning. Resterande 30 hästar rekryterades aktivt via telefonsamtal till medlemmar i avelsföreningen som bodde nära undersökningsorterna.

Röntgenundersökningen utfördes med en portabel röntgenapparat (Bärbar röntgenenhet AJEX 9020 H, Medivet Scandinavian AB, Ängelholm) och bildplattor (IP Cassette 24×30 cm, Fuji Film,

FIGUR 2. *Studiens hypotes var att ardennerston har lika hög frekvens av hovbroskförbening som hingstar och valacker, och att frekvensen hovbroskförbening inte minskat sedan 1950-talet.*

samt bildplatta 24×30 cm, Fuji Film) som skannades för digital avläsning (FCR XG-1, Fuji Film). Bilderna togs med dorso-palmar projektion, i enlighet med vad som görs i samband med avelsvärdering, efter det att båda framhovarna rengjorts och placerats på träklossar för jämn belastning mellan frambenen. Endast två av hästarna krävde lätt sedering, 0,3 ml Domosedan vet (Orion Animal Health) intravenöst, inför undersökningen. För bedömning av hur hovbroskförbeningen ändrats med tiden användes äldre röntgenbilder, arkiverade vid SLU, på elva av studiens 13 avelsgodkända hingstar.

Bedömningsskalor

Röntgenbilderna bedömdes av Ove Wattle, SLU, efter tre olika skalor (Figur 3, faktaruta). Ruohoniemis (16) skala används vid bedömning av kallblodiga travarhingstar och har använts i flera forskningsstudier. Den skala som används vid SLU nyttjas vid bedömning av ardennerhästar och nordsvenska brukshästar inför avelsgodkännande. Den tredje skalan är en ny skala som bedömdes som mer kliniskt relevant. Erfarenhetsmässigt har den vid bedömning av hovar som röntgats vid flera tillfällen och vid olika kliniker visat sig minimera risken att få falskt positiva resultat, till följd av hur röntgenstrålningen riktats och hur hästen belastat benen vid undersökningen. Med SLUs skala och den nya skalan bedömdes hovbroskförbeningen som grad 1 = lindrig, grad 2 = måttlig, grad 3 = kraftig förbening. Med Ruohoniemis skala bedömdes grad 1–2 = lindrig, grad 3–4 = måttlig, grad 5 = kraftig. Fria ossifikationscentra noterades men klassades inte avseende storlek.

Vid bedömningen var det den högsta punkten av förbenat brosk eller benkärna som bestämde graden av förbening. Det av framhovarnas hovbrosk som hade den högsta förbeningsgraden avgjorde i sin tur vilken grad av hovbroskförbening hästen hade.

Övriga mätningar

Hovarnas längd, från strålens palmara begränsning till tåspets, strålens längd och sulans bredd vid indifferenta linjen mättes med måttband. Kronrandens latero-mediala bredd mättes med skjutmått. Hovarna förutsattes vara ungefär jämnhöga. Sidoväggarnas lutning räknades därigenom ut via sulans bredd minus kronrandens bredd. Mankhöjd och bröstomfång mättes och summan av dessa värden användes som mått på hästens storlek. Skenans omkrets mättes på vänster framben. Skenbensmåttet missades på en häst samt bedömdes irrelevant för en häst med kraftiga hudförändringar i området. Dessa två individer exkluderades därför vid beräkning av sambandet mellan skenbensmått och grad av hovbroskförbening. Palpation av hovbrosk har tidigare visat sig vara en subjektiv metod (2, 6) och användes därför inte.

Hästägarna tillfrågades också om hästen haft några, och i så fall vilka, problem med benen och hovarna.

Då flera mätningar gjordes på varje häst bedömdes dessa inte som statistiskt oberoende av varandra. För statistisk analys av data användes blandade modeller (”mixed models”) i SAS-proceduren Glimmix. $P<0,05$ visar på signifikanta korrelationer.

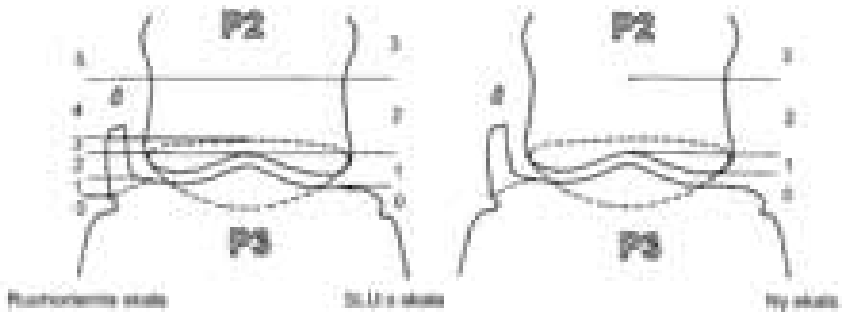

FIGUR 3. *På bildens vänstra sida illustreras ett måttligt förbenat hovbrosk med en fri benkärna. Den streckade ovala strukturen symboliserar strålbenet. P2 = kronben, P3 = hovben.*

Radiologisk gradering av hovbroskförbening enligt Ruohoniemi:

Grad 0: Hovbenets kanter lutar distalt.
Grad 1: Ben upp till nivå med hovledens distala palmara nivå.
Grad 2: Upp till nivå med den proximala palmara delen av hovleden.
Grad 3: Upp till nivå med proximala kanten på strålbenet (streckade linjen).
Grad 4: Proximalt om strålbenet men i höjd med den distala halvan av kronbenet.
Grad 5: Förbeningen sträcker sig proximalt om kronbenets ”mittlinje”.

Radiologisk gradering av hovbroskförbening enligt SLU:

Grad 0: En benkant som inte sträcker sig proximalt över hovledens distala palmara nivå.
Grad 1: Förbening som sträcker sig proximalt till en linje som tangerar proximala palmara hovledens begränsning vilket representeras av centrala distala och palmara delen av kronbenet.
Grad 2: Upp till halva kronbenet.
Grad 3: Förbeningen sträcker sig proximalt om kronbenets ”mittlinje”.

Ny radiologisk gradering av hovbroskförbening:

Grad 0: En benkant som inte sträcker sig proximalt över kronbenets distala plan.
Grad 1: Förbening sträcker sig proximalt till en linje som tangerar proximala palmara hovledens begränsning vilket representeras av centrala distala och palmara delen av kronbenet.
Grad 2: Upp till halva kronbenet.
Grad 3: Förbeningen sträcker sig proximalt om kronbenets ”mittlinje”.

RESULTAT

Ingen signifikant skillnad i frekvens av hovbroskförbening förelåg mellan hästarna som rekryterades via annons i ➤

Tabell 1. Könsfördelning av hovbroskförbening enligt Ruohoniemis skala (21).

	Grad 0	Grad 1	Grad 2	Grad 3	Grad 4	Grad 5
Ston	0	3	5	3	5	14
Valacker	0	2	0	1	1	4
Hingstar	3	3	2	1	3	8
Totalt	3 (5%)	8 (14%)	7 (12%)	5 (9%)	9 (15%)	26 (45%)

Tabell 2. Könsfördelningen av hovbroskförbening enligt nya skalan.

	Grad 0	Grad 1	Grad 2	Grad 3
Ston	3	5	8	14
Valacker	2	0	2	4
Hingstar	8	0	4	8
Totalt	13 (22%)	5 (9%)	14 (24%)	26 (45%)

➤ Avelsföreningen för Svenska Ardennerhästens medlemstidning och de som rekryterades via telefon. Bedömda efter Ruohoniemis skala hade 95 procent av hästarna någon form av hovbroskförbening (Tabell 1). Vid avläsning med SLUs skala var motsvarande frekvens 81 procent och med den nya skalan 78 procent (Tabell 2). Frekvensen av måttlig till kraftig förbening var 69 procent enligt samtliga tre avläsningssystem. Fria benkärnor, samtliga av grad 2 eller 3 enligt det nya systemet, sågs i ett eller flera hovbrosk hos 24 av hästarna (41 procent). Av totalt 232 hovbrosk hade 54 brosk (23 procent) fria benkärnor (Tabell 3).

Ökande förbeningsgrad

Hos fyra av de hingstar som tidigare röntgats hade förbeningen ökat i omfattning i ett hovbrosk per häst. Med andra ord hade förbeningsgraden, med tiden, ökat i fyra av 44 omröntgade hovbrosk. En häst gick från att vara friförklarad till att ha kraftig hovbroskförbening. Övriga tre hästar hade redan kraftig hovbroskförbening på något annat brosk varför hästarnas totalbedömning inte ändrades (Tabell 4). I tre av brosken hade det, enligt den nya skalan, bildats fria benkärnor av grad 3 och hos den fjärde hingsten hade förbeningen med denna skala ökat från grad 0 till grad 1. De två hingstar vars förbening ökade mest röntgades första gången på hösten det år de fyllde två år. De andra två hingstarna röntgades året de fyllde tre.

Inga signifikanta samband

Det fanns inget signifikant samband mellan ålder och grad av hovbroskförbening eller mellan hovväggens lutning, hovens storlek och grad av hovbroskförbening. Inte heller hade kön, skenans omkrets eller hästens storlek någon inverkan på graden av hovbroskförbening (Tabell 5).

Ingen av hästarna hade, förutom hovbölder, haft några diagnostiserade problem med rörelsestörning/hälta utgående från hästens framhovar.

DISKUSSION

Frånsett skillnaden i undersökningsmetodik visar resultaten att frekvensen hovbroskförbening bland svenska ardennerhästar med största sannolikhet inte minskat sedan Waxbergs studie 1953 (20). Vidare synes förändringen idag vara lika vanlig bland han- och hondjur och inte ge upphov till någon specifik hovform alternativt drabba hästar med någon specifik sådan. Teorierna att förbeningen är vanligare bland större hästar (12, 13, 14, 16, 17) och att den ökar i omfattning med åren (20) stöds inte heller av våra resultat.

Det var bara i fyra av 44 omröntgade hovbrosk som förbeningen ökat i omfattning med åren (Figur 4). Hos tre av dessa berodde förändringen på att fria benkärnor utvecklats. Även om en röntgenundersökning är vida överlägsen palpation vid bedömning av hovbroskförbening är inte dess specificitet 100 procent. Variation i röntgenteknik innebär en risk för att bilder på samma häst tagna vid två tillfällen inte låter sig bedömas likvärdigt. Små fria benkärnor kan framträda mer eller mindre tydligt beroende på bildens exponering. Det kan inte uteslutas att de berörda hästarna

Tabell 3. Hovbrosk med fria benkärnor bedömda enligt den nya skalan.

	Höger ben lateralt	Höger ben medialt	Vänster ben medialt	Vänster ben lateralt	Total
Grad 2	5	3	8	7	23 st
Grad 3	8	7	8	8	31 st
Totalt	13 st	10 st	16 st	15 st	

haft fria benkärnor redan vid första röntgentillfället men att benmängden var för liten för att särskiljas från övrig vävnad. Det är också möjligt att den digitala bearbetning av röntgenbilderna som utfördes i samband med att de nya bilderna togs underlättade en visualisering av benkärnorna.

De två hästar där omfattningen av förbeningen (dock bara i ett brosk vardera) ökade mest var bara just två år fyllda vid den första undersökningen. Det är rimligare att tolka detta som att det kan ta några år för förbeningen att nå sin hela omfattning och inte som att förbeningen ökar med åren efter det att hästen väl blivit vuxen.

FIGUR 4. *Det var bara i fyra av 44 omröntgade hovbrosk som förbeningen ökat i omfattning med åren.*

Flera variabler

Anatomisk variation och benets vinkel i förhållande till strålningsriktningen kan påverka utlinjeringen av och relationen mellan strålben, kronben och hovben. Vid avläsning enligt Rouhoniemis skala krävs att proximala kanten på strålbenet syns på bilden för att avläsaren ska kunna göra en korrekt värdering av grad 3. Beroende på nämnda variationer är det inte ovanligt att avläsningspunkten för grad 3 hamnar lägre än linjen som tangerar hovledens proximala palmara begränsning. Strålbenets utlinjering får därför anses som olämplig som anatomisk referenspunkt vid bedömning av hovbroskförbeningsgrad i klinisk praktik. Vare sig i den nya skalan eller i SLUs skala används strålbenet som orienteringspunkt, vilket väsentligen underlättar avläsningen.

Det kan också diskuteras hur gränsen för grad 0–1 är dragen i Rouhoniemis skala. Grad 1 kan sannolikt i många fall motsvaras av hovbenets normalvariation och därmed inte med säkerhet reflektera ett benomvandlat hovbrosk. Erfarenhetsmässigt ses vid läsning av röntgenbilder från olika kliniker en variation i det tekniska utförandet. Den nya bedömningsskala som användes i denna studie ➤

Tabell 4. AVELSGODKÄNDA HINGSTAR DÄR HOVBROSKFÖRBENINGEN ÖKADE MED ÅREN.

	Ålder vid första avelsbedömning	Ålder vid omröntgen	Ursprunglig bedömning i grader[1]	Ny bedömning i grader[1]
Hingst 1	2	14	0	3
Hingst 2	3	7	3	3
Hingst 3	3	5	3	3
Hingst 4	2	17	3	3

[1] *Bedömning enligt nya avläsningssystemet grad 0–3.*

Tabell 5. SANNOLIKHETSVÄRDEN (P) FÖR SKILLNADER MELLAN HÄSTENS ÅLDER/KÖN/HÄSTENS STORLEK/HOVENS LUTNING OCH GRAD AV HOVBROSKFÖRBENING.

Avläsningsskala	Hästens ålder	Kön[1]	Hästens storlek[2]	Hovens lutning	Skenans omkrets[3]
Ruohoniemi	0,7265	0,1579	0,7126	0,7686	0,053
Ny skala	0,5572	0,2578	0,5037	0,7965	0,104

[1] *Valack, hingst eller sto*
[2] *Adderade värdet av bröstomkrets (cm) och mankhöjd (cm).*
[3] *Sambandet mellan ökad omkrets av skenan och grad av hovbroskförbening.*

➤ tillåter en större normalvariation av hovbenets utseende samt är mer förlåtande både för hur hästen belastar sina ben och hur strålningen riktas vid den radiologiska undersökningen. Den nya skalan innebär förvisso en risk för inkluderande av falskt negativa hästar men minskar samtidigt risken för falskt positiva i kategorin lindrig hovbroskförbening.

Ingen koppling till problem

Jämfört med första halvan av 1900-talet har arbetsbelastning troligtvis minskat kraftigt för majoriteten av dagens ardennerhästar. Samtidigt har frekvensen av hovbroskförbening inte sjunkit. Detta talar mot teorin att hovbroskförbening kan uppstå, alternativt förvärras, av hårt arbete (20). Waxberg visade att tio procent av hästarna med och fem procent av dem utan detekterbar hovbroskförbening var halta. Tyvärr redovisas inte åldersfördelningen mellan grupperna i Waxbergs studie (20) och inte heller inkluderades hältans orsak/lokalisation.

Det finns inga publicerade studier som visar att hovbroskförbening medför problem för hästen och förändringen finns i hög frekvens bland raser som används till allt från brukskörning och trav till hoppning (3, 5, 6, 9, 11, 12, 18, 20). Om hovbroskförbening gav upphov till hälta borde frekvensen låga hältor vara förhöjd bland dessa raser. I dagsläget finns det inget som tyder på att så är fallet.

Ingen minskad frekvens sedan 1939

Ett syfte med det arbete som sedan 1939 gjorts inom svensk ardenneravel har varit att minska frekvensen hovbroskförbening i hopp om att skapa en friskare ras. Studiens resultat visar att avelsprogrammet inte haft önskad effekt i detta avseende. Många hingstar har inte bara frånhållits aveln utan också avlivats till följd av vetskapen om deras hovbroskförbening. Frågan är om detta gagnat svensk ardenneravel och om det är etiskt att transportera, röntga och avliva hästar för en förändring som inte bevisats ge upphov till hälta och som trots friröntgen av avelshingstar inte tenderar att minska i populationen (Figur 5). År 2007 betäcktes 561 ardennerston och 77 ardennerhingstar verkade i avel (1). Om ett avelsprogram mot hovbroskförbening ska vara verksamt måste kanske alla individer med någon form av hovbroskförbening exkluderas ur aveln. Med aktuell betäckningsstatistik skulle det teoretiskt innebära att ca 15 hingstar och 107 ston skulle vara fria från hovbroskförbening och därmed finnas tillgängliga för svensk avel.

Rasen har kända problem som hudförändringar på benen och man- och svanseksem (1). Ett avelsarbete där fokus flyttas från hovbroskförbening och i stället riktas mot dessa sjukdomar skulle möjligen gagna rasen mer i arbetet för en friskare ardennerhästpopulation.

SUMMARY

Side bones in Swedish Ardennes horses

The clinical relevance of side bones is unknown. Despite this fact, all Swedish Ardennes stallions have since 1939 had to be graded as free from side bones before being approved for breeding. Initially, palpation was used as a diagnostic method, but since 1982 radiology is the gold standard.

The aim of this study was to assess the prevalence of side bones in the Swedish Ardennes population and thus evaluate the result of 68 years' breeding efforts to eliminate this condition. Radiographs of the front feet of 58 Ardennes (30 mares, 8 geldings and 20 stallions) were evaluated and the presence of ossified cartilage was graded according to three different scales:

FIGUR 5. *Frågan är om det är etiskt att transportera, röntga och avliva ardennerhästar för en förändring som inte bevisats ge upphov till hälta.*

Ruohoniemi (grade 0–5), SLU (grade 0–3) and a new scale (grade 0–3), developed for this study. Grades of side bones were compared with sex, age, body size, cannon bone circumference and hoof conformation.

Depending on the scale used, 78–95 % of the horses had ossified collateral cartilages to some extent. Moderate to severe ossification was seen in 69 % of the individuals. There was no significant correlation between the level of ossification and any of the other observed parameters.

Despite the breeding program, there has been no decrease in the prevalence of ossified collateral cartilages of the distal phalanx in the Swedish Ardennes horse population. This lack of decrease in incidence is discussed in the text.

TACK

Tack till alla ardennerhästägare som ställt upp och transporterat och lånat ut era hästar, samt för att ni tog er tid och dessutom via Avelsföreningen för Svenska Ardennerhästen bekostade studien. Hästkliniken i Bollerup, Hallands Djursjukhus och ATG-kliniken i Ramkvilla, tack för vänligt bemötande och gästfrihet. Tack till statistiker Ulf Olsson, SLU, för hjälp med den statistiska bearbetningen.

Referenser

1. Antonsson J-S. Sekreterare i avelsföreningen för svenska ardennerhästen. Personlig kommunikation. 2007.
2. Attrell B, Graaf K & Magnusson L-E. Hovbroskförbening hos svenska ardennerhingstar. Svensk VetTidn, 1990, 42, 647–651.
3. Bengtsson G. Hovbroskförbening inom svenska kallblodsraser. Svensk VetTidn, 1983, 35, suppl 3, 37–41.
4. Bragulla H. On the development of hoof cartilage with special considerations of its ossification. Dtsch Tierärztl Wschr, 1999, 106, 87–93.
5. Holm AW, Bjørnstad G & Ruohoniemi M. Ossification in the cartilages in the front feet of young Norwegian coldblooded horses. Equine Vet J, 2000, 32, 2, 156–160.
6. Larsson H. Klinisk betydelse av hovbroskförbening hos kallblodiga travhästar. Examensarbete. Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, Uppsala, 2006.
7. Lejeune JP, Schneider N, Caudron I, Duvivier DH & Serteyn D. Radiographic evolution of the forlimb digit in the Ardenner horses from weaning to 28 months of age and its clinical significance. J Vet Med A, 2006, 53, 364–370.
8. Lindeman, N. Hovbroskförbening hos ardenner och nordsvensk brukshäst – Genetisk analys samt enkätundersökning. Examensarbete, Institutionen för husdjursgenetik, SLU, Uppsala, 2002.
9. Petersson K. En uppföljande studie av hovbroskförbening hos nordsvenska travare, 12 år efter första röntgentillfället. Examensarbete, Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, SLU, Uppsala, 2007.
10. Robertsson WAN. The hereditary character of sidebone. Vet Rec, 1932, 12, 83–90, 119–128.
11. Roman H. Hovbroskförbening hos den kallblodiga travaren. Examensarbete, Institutionen för klinisk radiologi, SLU, Uppsala, 1994.
12. Ruohoniemi M. Ossification of the collateral cartilages of the distal phalanx in the front feet of Finnhorses. Academic dissertation. Department of Clinical Veterinary Sciences, university of Helsinki, Finland, 1997.
13. Ruohoniemi M, Ahtiainen H & Ojala M. Estimates of heritability for ossification of the cartilages of the front feet in the Finnhorse. Equine Vet J, 2003, 35, 1, 55–59.
14. Ruohoniemi M & Laukkanen H. Effects of sex and age on the ossification of the collateral cartilages of the distal phalanx of the Finnhorse and the relationships between ossification and body size and type of horse. Res Vet Sci, 1997, 62, 34–38.
15. Ruohoniemi M, Mäkelä O & Eskonen T. Clinical significance of ossification of the cartilages of the front feet based on nuclear scintigraphy, radiography and lameness examinations in 21 Finnhorses. Equine Vet J, 2004, 36, 2, 143–148.
16. Ruohoniemi M, Raekallio M, Tulamo R-M & Salonius K. Relationship between ossification of the cartilages of the foot and conformation and radiographic measurements of the front feet in Finnhorses. Equine Vet J, 1997, 29, 1, 44–48.
17. Ruohoniemi M, Tulamo RM & Hackzell M. Radiographic evaluation of ossification of the collateral cartilages of the third phalanx in Finnhorses. Equine Vet J, 1993, 25, 453–455.
18. Sergio RA, Silva ME & Vulcano LC. Collateral cartilage ossification of the distal phalanx in the Brazilian jumper horse. Veterinary Radiology & Ultrasound, 2002, 43, 5, 461–463.
19. Stashak TS. Lameness, sidebones. I: Adams Lameness in Horses, 5th ed. Philadelphia, Lippincott, Williams & Wilkins, 2002, 715–716.
20. Waxberg G. Redogörelse för undersökningar över hovbroskförbening m m hos ardennerhästar inom Skaraborgs län. Stockholm, Emil Kihlströms tryckeri AB, 1953.
21. Witte K. Die Hufknorpelverknöcherung der Pferde. Monatshefte für praktische Tierheilkunde, 1906, 18, 241–284.

***MARJA TULLBERG,** leg veterinär, Säterlund 3, 740 20 Vänge.
OVE WATTLE, leg veterinär, VMD, avdelningen för kirurgi & medicin stordjur, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, Box 7054, 750 07 Uppsala.

SLIPNING

Skär 70:-, Saxar 70:-
Garanti, snabb leverans

Marknadens lägsta priser
på klippmaskiner
Oster A5 inkl skär 1 430:-

Priser exkl moms

Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254
263 91 Höganäs
042-722 83, www.lyckliga.nu

Smådjursklinik Storuman

säljes för 300 000:– + moms

Mottagningen är utrustad med röntgen och har operationsmöjligheter.

Omsättningen är ca 1,6 milj kronor.

Maskiner och inventarier ingår. Vid intresse kan även lager, klinikens telefonnummer, kundregister och namn m m övertas. Befintliga lokaler kan hyras.

Vid nyetablering av företag i inlandet erbjuder *Entreprenörscentrum* sina tjänster samt att även landsbygdsstöd kan lämnas.

Vid intresse ring 070-635 67 58
eller mejla djurkliniken@spray.se.

månadens epiztel

Epizteln tar bland annat upp bluetongue i Sverige och harpest. Epizteln är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Kristina Karlsson, SVA, och Jessica Dahlberg, Jordbruksverket.

BLUETONGUE I HALLAND

I början av september blev ett tankmjölksprov från Halland positivt avseende antikroppar mot bluetongue (BT). Det var ett av de prover som ingår i den månatliga provtagning som omfattar samtliga mjölkproducerande besättningar i Skåne, Halland och Blekinge under perioden juli t o m november. Uppföljande undersökning i den aktuella besättningen, med serumprover från de djur som bidragit till tankmjölken, visade att ett djur hade antikroppar mot BT. Vid den följande PCR-undersökningen kunde även virusgenom påvisas och SVA kunde därmed bekräfta att smittan kommit in i landet. Ett intensivt arbete med omfattande provtagningar och vaccinationer startade omedelbart och pågår fortfarande. I skrivande stund har 22 djur i åtta besättningar befunnits positiva, och inga av dessa djur har uppvisat kliniska symtom. Den initiala strategin innebär att positiva djur avlivas för att minska risken för fortsatt spridning.

Antalet besättningar och djur i området är stort varför det inte har varit möjligt att provta alla djur i det smittade området. Därmed är det osäkert om det finns fler smittade djur i andra besättningar än de som har påvisats. Vaccineringen av mottagliga djur förväntas stoppa smittspridningen även om inte alla smittade djur hittas.

Vaccinationsteamen har fram till den 21 september vaccinerat 42 700 djur på 895 gårdar. Nötkreatur måste vaccineras två gånger med en månads mellanrum. Får behöver endast en vaccindos.

Under de två och en halv veckor som utbrottet nu pågått har ett stort antal kliniska misstankar om BT undersökts. Som jämförelse kan nämnas att från årsskiftet och fram till början på september analyserades vid SVA prover från 22 djur med klinisk misstanke om BT. Efter utbrottets start i början på september har prover från ytterligare 33 djur med klinisk misstanke om BT analyserats. Det är en stor fördel att det finns en vakenhet för BT i hela landet eftersom det ökar chansen att tidigt upptäcka smitta i nya områden.

Jordbruksverket arbetar intensivt med att lösa de problem som uppstår för djurägarna på grund av transportrestriktionerna. För mer information se Jordbruksverkets (www.sjv.se) och SVAs (www.sva.se) webbplatser.

HARPEST (TULAREMI)

Under sommaren och hösten 2008 ökade enligt uppgifter från Smittskyddsinstitutet antalet konstaterade harpestfall hos människor i framför allt Gävleborgs län, främst i Ljusdalstrakten och i Norrbottens län, främst i Bodentrakten.

Tio positiva fall av harpest hos harar från huvudsakligen Mellansverige har diagnostiserats vid SVA under 2008. Harpest konstaterades hos fältharar från Örebro och Askersunds kommuner (Örebro län), i Uppsala kommun

Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Foto: Bengt Ekberg

Trenden att inte bara skogsharar utan även fältharar drabbas av harpest, fortsätter. Detta kan innebära en längre period av smittspridningsrisk till människor.

(Uppsala län) och i Gagnefs kommun (Dalarnas län). Positiva skogsharar har under året hittats i Ovanåkers kommun (Gävleborgs län), Vansbro kommun (Dalarnas län), Nordmalings kommun (Västerbottens län) och på Siarö i Österåkers kommun, Stockholms län.

Vid ökad dödlighet hos harar i ett område skickas vanligen endast någon enstaka hare in för undersökning, varför antalet positiva fall sannolikt representerar en ökad dödlighet även hos harar under 2008. Trenden sedan några år tillbaka, att även fältharar drabbas av harpest, fortsätter. Fältharar uppvisar oftare ett mer utdraget sjukdomsförlopp jämfört med skogsharar, vilka oftast dör akut i septikemi. Därför kan troligen harpestinfektion hos fältharar innebära en längre period av smittspridningsrisk till människor via vektorer, bland annat myggor.

SVA tar gärna emot ytterligare fall av misstänkt harpest hos harar för vidare kartläggning av sjukdomens utbredning. Harpest är en zoonos, vid hantering av självdöda harar bör t ex engångshandskar användas och djuret ska inte skäras upp. Man ska alltid kontakta SVA innan material skickas in.

TOXOPLASMOS HOS MARMOSETTAPA

I början av september inkom en marmosettapa till SVA, en av fyra som avlidit perakut. Djuren tillhörde en privatperson som själv misstänkte förgiftning. De makro- och mikroskopiska fynden föranledde emellertid initialt en stark misstanke om infektion med lymfocytiskt choriomeningitvirus, en zoonos som inte påvisats hos djur i Sverige tidigare. Sjukdomen är känd bland laboratoriepersonal, då den sprids via gnagare. Viruset förorsakar hepatit hos marmosettapor, men kan som namnet antyder ge en hjärnhinne- och/eller hjärninflammation hos människa.

I avvaktan på resultat från vidare diagnostik kallade Jordbruksverket till samråd med länsveterinär, smittskyddsläkare, SVA och Smittskyddsinstitutet för att diskutera handlingsalternativ. Misstanken kunde emellertid avskrivas efter att den slutliga diagnosen fastställdes – akut toxoplasmos. Toxoplasmos är inte vanlig hos marmosettapor, men kan då det uppträder ge upphov till perakut död liknande det man såg i detta fall. ■

Sorbact® gel

NYHET!

Fuktig nyhet för torra sår!

I **Sorbact gel** har vi kombinerat Sorbact´s unika bakterie- och svampbindande egenskaper med en hydrogel. **Sorbact gel** finns i 2 storlekar 7,5x7,5 och 7,5x15 cm.

Finns att köpa hos din grossist!

Sorbact för alla sår

Sorbact är effektivt vid alla typer av sår och svampinfektioner, vare sig man vill rensa upp eller minska risken för infektion. Med Sorbact finns ingen risk för resistensutveckling eller negativa miljöeffekter. Sortimentet består av kompress, tamponad, rundtork, gelkompress samt absorptions- och filmförband. Hela sortimentet är tillgängligt via era grossister. Kontakta oss för mer information! pharma@abigo.se

abigo

ABIGO Medical AB, Ekonomivägen 5, 436 33 ASKIM
Tel 031-748 49 50 • Fax 031-68 39 51 • www.abigo.se

Vilken är din diagnos? – Patologi

En ettårig tacka avlivades efter att ha visat centralnervösa symtom med bland annat cirkelgång. Fallet är sammanställt och tolkat av Erika Karlstam, enheten för patologi och viltsjukdomar, SVA.

Får, tacka, ett år

ANAMNES: Flera vuxna djur i besättningen har den senaste tiden dött. Den aktuella tackan har visat centralnervösa symtom med bland annat cirkelgång. Allmän antibiotikabehandling påbörjades, men då tackans tillstånd inte nämnvärt förbättrades avlivades hon och sändes till enheten för patologi och viltsjukdomar, SVA, för obduktion.

OBDUKTIONSFYND/PATOLOGI: Se Figur 1 (mikroskopisk bild från hjärnstammen, översikt) och Figur 2 (mikroskopisk bild från hjärnstammen, närbild). Inga makroskopiska fynd gjordes. Beskriv de morfologiska förändringarna och föreslå patologisk-anatomisk och etiologisk diagnos.

SVAR SE SIDAN 53

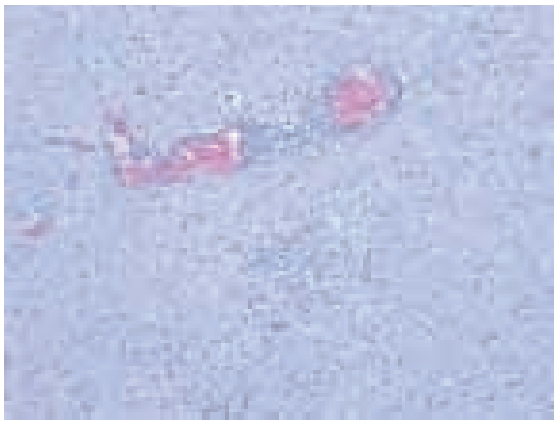

FIGUR 1. *Mikroskopisk översiktsbild av hjärna och hjärnstamsområde från får. HE-färgning, cirka 50 gångers förstoring.*

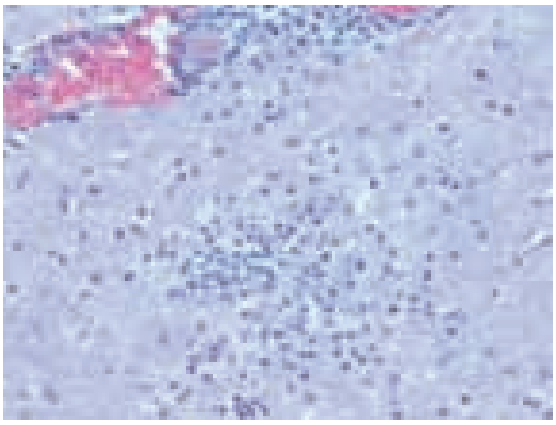

FIGUR 2. *Mikroskopisk närbild av hjärna och hjärnstamsområde från får. HE-färgning, cirka 100 gångers förstoring.*

noterat

Skepsis mot försöksdjursutredningar

Den 13 september lade regeringen fram en proposition om etisk prövning av djurförsök som riksdagen ska behandla under hösten. Förslaget ger för första gången en tydlig definition i lagen om vad ett djurförsök är. Definitionen klargör även att förändring av djurs arvsmassa via genmodifiering ska räknas som djurförsök. I lagförslaget ingår också en skrivning om att antalet djur som ingår i ett försök ska vara så litet som möjligt.

Propositionen har välkomnats från flera håll, från både forskarvärlden och läkemedelsindustrin. Däremot finns det skilda åsikter om en rad andra förslag som just nu befinner sig i olika lägen av utredning. På DN-debatt i september beskrev företrädare för läkemedelsindustrin, forskarsamhället, fackföreningar och myndigheter sin oro över konsekvenserna dels av två utredningar som ska tillsättas inom kort och som handlar om rätten att överklaga och om prövning av avel, dels av en översyn av djurskyddsförordningen. Bland annat ska regeringen tillsätta en särskild utredning med uppgift att utreda om djurskyddsorganisationer och allmänhet ska få rätt att överklaga beslut i djurförsöksetiska nämnder. Möjligheten att överklaga beslut i de etiska nämnderna har mötts med stor skepsis i forskarsamhället, enligt Vetenskapsrådets tidning Forska nr 5/05.

EUs veterinärvecka 2008

EU-kommissionen uppmärksammar veterinäryrket

TEXT: CHRISTINA AROSENIUS

EU-kommissionen kommer att tillsammans med veterinärfederationen FVE genomföra en europeisk veterinärvecka i november. Fram till juni nästa år kommer man att fortsätta kampanjen för förebyggande djurhälsa i Europa, med en dundrande avslutning i Stockholm i maj 2009.

EU-kommissionen tänker lansera sin djurhälsostrategi med en "Veterinary Week", den 10–16 november i år.

Inom EU-kommissionen har en "Animal Health action plan", en djurhälsostrategi, utarbetats, ett antal ambitiösa mål för alla som är engagerade i djurhälsa och smittskydd. För att lansera denna plan och framhålla vikten av kommunikation mellan alla intressenter inleds det hela med en "Veterinary Week", den 10–16 november i år. Detta är ett samarbetsprojekt mellan DG SANCO (Health & Consumer Directorate-General) och FVE (Federation of Veterinarians of Europe).

Veterinärfederationen FVE består av veterinärförbund från cirka 35 europeiska länder. Externt är FVE en framgångsrik lobbyorganisation gentemot EUs organ med flera. Detta är viktigt för djur- och veterinärverksamhet i de enskilda länderna eftersom reglerande lagstiftning till stor del bestäms på EU-nivå.

EUROPEISK KAMPANJSTART

Fram till juni 2009 kommer EU-kommissionen på olika sätt att sprida det budskap som det första året i djurhälsostrategin fokuserar på: "att förebygga är bättre än att bota" dvs "biosäkerhet". Man kommer att fokusera inte enbart på smittspridning på/mellan gårdar utan också på trafiken över gränserna av olika djurslag. Kampanjen kommer också att riktas mot flygplatser och gränsstationer av olika slag.

Den inledande veckan kommer seminarier om smittskydd att hållas på tre platser: Bryssel, Charles de Gaulle-flygplatsen i Paris och vid Eurotiermässan i Hannover. Till Hannover har även den årliga generalförsamlingen för FVE förlagts för att alla veterinärförbund i Europa ska kunna delta i invigningen. Då kommer ett av inslagen i kampanjen, en informationsbuss, att presenteras. Denna ska sedan åka runt till olika evenemang i Europa, lantbruksmässor, veterinärkongresser etc fram till i juni 2009. I bussen kommer att finnas informationsmaterial och på varje plats också veterinärer som kan svara på allmänhetens frågor om djursjukdomar, smittskydd m m på landets språk. Varje lands veterinärförbund förväntas delta i denna aktivitet och bemanna bussen när den kommer till det egna landet.

BUSSEN TILL SVERIGE

Sveriges Veterinärförbund kommer den 21–23 maj 2009 att stå som värd för FVEs generalförsamling med cirka 120 delegater. Generalförsamlingen kommer att förläggas till Norra Latin i Stockholm. I anslutning till denna kommer även två andra evenemang att gå av stapeln. Förbundet har utverkat att informationsbussens rundtur i Europa kommer att avslutas i Stockholm i anslutning till generalförsamlingen och vi hoppas kunna ställa upp bussen på planen framför Norra Latin. Det lär ➤

planeras gigantiska uppblåsbara djur placerade runt bussen. Spektakulärt alltså – och en viktig EU-händelse.

I anslutning till det här kommer SVF också att ha ett heldagsseminarium om veterinärt arbete för folkhälsan. Veterinärt för hela slanten kring Norra Bantorget blir det alltså i maj nästa år.

INFORMATIONSMATERIAL FÖR UTDELNING

Förutom detta kommer en del informationsmaterial att tas fram på samtliga europeiska språk. En webbsida kommer att finnas med särskilda avdelningar för veterinärer, djurägare, etc. En kalender för 2009 som innehåller hygien- och smittskyddsråd för framför allt djurägare med livsmedelsproducerande djur men även av intresse för hästägare och i viss mån smådjur kommer också att ges ut. Denna kalender har man planerat att veterinärerna i varje land ska kunna dela ut gratis till sina djurägare i samband med gårdsbesök/veterinärbesök. Om allt går i lås hoppas SVF att kalendern ska finnas tillgänglig under årets Veterinärkongress i Uppsala. Samtliga veterinärer är då välkomna att hämta lämpligt antal kalendrar för utdelning till sina djurägare.

PLANERING FÖR VETERINÄRÅR

Förutom kalendern planeras en del annat material mer lämpat för smådjursägare, som en fickbroschyr rörande resebestämmelser, namnetiketter till resväskor, eventuellt namnlappar till hundhalsband m m. Förutsatt att detta material finns klart till november kommer även det att kunna hämtas på Veterinärkongressen.

Om det första årets aktiviteter går bra kommer denna typ av informationsaktiviteter att fortsätta några år framåt med utgivning av nya kalendrar m m. 2011 har man tänkt utropa till ett ”Veterinärår” och planering för det pågår redan under ledning av den franska veterinärkåren. Visst är det trevligt att även EU-kommissionen nu har insett hur viktiga veterinärer är, inte bara för djurens utan även för människors hälsa och välbefinnande. ■

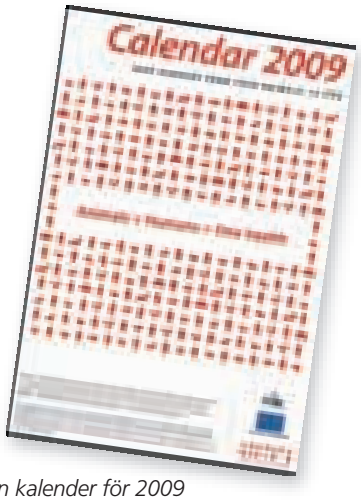

En kalender för 2009 som innehåller hygien- och smittskyddsråd främst för livsmedelsproducerande djur kommer att ges ut, för gratis distribution från veterinärer till djurägare.

Jamie Oliver granskar fjäderfäindustrin

Den 26 oktober sänder Kanal 5 en uppmärksammad TV-dokumentär av den så kallade ”nakne kocken”, Jamie Oliver. Oliver granskar fjäderfäindustrin i Storbritannien där 95 procent av alla kycklingar och 86 procent av alla ägg kommer från industriellt uppfödda djur. Efterfrågan på kycklingkött i Storbritannien har aldrig varit större och många av de stora butikskedjorna konkurrerar idag om konsumenterna med rekordlåga priser, skriver Kanal 5 i ett pressmeddelande.

Hur kan det vara möjligt att kycklingkött ibland är billigare än hundmat, frågar sig Jamie Oliver. När programmet sändes i Storbritannien fick det försäljningen av industriellt uppfödd kyckling att sjunka rejält och försäljningen av alternativt uppfödda kycklingar att öka med 40 procent, enligt Kanal 5. Oliver bjuder in ansvariga från de stora butikskedjorna som köper in det billiga köttet och ifrågasätter producenternas fabriksliknande metoder. ■

Misstanke om bluetongue i Skåne

Ett prov på mjölk från en gård utanför Hörby misstänks vara positivt för bluetongue. Det visar provsvar från SVA, skriver Jordbruksverket i ett pressmeddelande den 23 september. Detta skulle innebära att smittan för första gången konstaterats utanför Halland. Prover har tagits på individnivå och ett definitivt provsvar väntas dagen efter denna tidnings pressstopp. Några symtom på bluetongue hos djuren i Hörby finns inte, men djurägaren har blivit kontaktad.

Påvisas smitta innebär det att ett nytt spärrområde upprättas och att vaccinationsteam får omdirigeras till området kring Hörby. Det misstänkta provet härrör från en rutinövervakning av tankmjölk i Skåne, Blekinge, Halland och resterande delen av nuvarande restriktionsområde. ■

MEDINOR

Medinor AB, Box 1215, 181 24 Lidingö
Tel 08-544 812 00 Fax 08-544 812 30
e-post: kundservice@medinor.com
www.medinor.se

World Veterinary Association – gör den någon skillnad?

TEXT: KARIN ÖSTENSSON

SVFs ordförande Karin Östensson deltog i somras i den 29:e världsveterinärkongressen i Vancouver, Kanada. Hon redogör här för bakgrunden till och en tänkbar framtid för världsveterinärorganisationen WVA, där hon även blev invald som rådsrepresentant under sommarens möte.

Vancouver Convention & Exhibition Centre där den 29:e World Veterinary Congress hölls i slutet av juli. Arrangörer av kongressen var världsveterinärorganisationen, WVA.

VARFÖR BILDADES EN VÄRLDSVETERINÄRORGANISATION?

I juli 1863 samlades europeiska veterinära företrädare i Hamburg på initiativ av en professor vid veterinärutbildningen i Edinburgh. Syftet med mötet var att diskutera system för att bekämpa epizootiska sjukdomar. Verkar ämnet bekant? Sveriges Veterinärförbund, som bildats tre år tidigare, var med redan då.

Det är imponerande att man kunde samla människor från Europas olika hörn och man förstår att det fanns en stark drivkraft. Hur enkelt var det att kvista iväg till Hamburg från t ex Sverige på den tiden? Det behövdes också kompetensutveckling för att förbättra sjukdomsbekämpningen. Det här blev den första International Veterinary Congress som sedermera efter att ha expanderat geografiskt blev World Veterinary Congress. Vid den 15:e kongressen som hölls i Stockholm 1953 beslutades att bilda en sammanslutning som en länk för verksamheten mellan kongresserna. Det fanns frågor av internationell karaktär där det behövdes en global plattform för samråd mellan länderna. 1959 bildades World Veterinary Association (WVA).

WVA – EN ORGANISATION I TIDEN?

Med den ökade internationella rörligheten behöver allt fler veterinära frågor, liksom många andra, behandlas på en global plattform. Till exempel antibiotikaresistensutvecklingen, spridning av smittsamma sjukdomar, livsmedelssäkerhet m m. Hur man hanterar frågor inom ett land är ofta inte längre en nationell angelägenhet utan kan direkt påverka förhållanden i andra länder. Det finns alltså snarare ett ökat än ett minskat behov av en världsomspännande veterinärorganisation. Men då måste den finna sådana former för sitt arbete att det sätter väsentliga avtryck och bidrar till att frågorna förs framåt.

SVF har varit tämligen kritiskt till WVA och t o m övervägt att lämna organisationen eftersom vi inte kunnat se vad den åstadkommer. Men WVA är den organisation som representerar veterinäryrket och veterinärmedicinen på den globala arenan. WVA har sedan 1950-talet officiella relationer med såväl FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations), WHO (World Health Organization) som OIE (Office International des Epizooties) och fungerar som konsult i många veterinära frågor till dessa organisationer. ➤

➤ WVA fyller alltså en viktig funktion och borde ha goda förutsättningar att påverka. Men det är otydligt vad den gör och vilket inflytande organisationen har på världsfrågorna.

Att lämna en så viktig organisation är inget bra alternativ men då gäller det att engagera sig och åstadkomma bättre möjligheter att påverka den. Enskilda medlemsländer vars medverkan är begränsad till generalförsamlingen har små möjligheter till inflytande. Ärenden i WVA är dock, av naturliga skäl, principiellt desamma som drivs i den europeiska veterinärfederationen, FVE. Inom FVE, liksom motsvarande regionala organisationer i andra delar av världen, är medlemsinflytandet större och man har ofta redan uppnått en viss konsensus kring olika frågor. Om de regionala organisationerna fick en plats i de centrala organen inom WVA skulle alltså, lite paradoxalt kan tyckas, de enskilda ländernas inflytande på WVAs verksamhet kunna förstärkas. SVF tog därför initiativ till att åstadkomma en sådan regional representation. Förslaget bifölls av FVEs generalförsamling och har tillställts WVA för behandling.

Tjeerd Jorna från Nederländerna valdes i Vancouver till president i World Veterinary Association under åren 2008–2011.

NYVALD LEDNING – NYA VINDAR I WVA?

I somras hölls den 29:e världsveterinärkongressen i Vancouver, Kanada med ett program som, i alla fall i år, borde ha varit av intresse för flertalet praktiker inom olika djurslag. Det innehöll också flera intressanta parallella plenarprogram, bland annat om djurskydd. Som svensk var det roligt att höra hur Sverige upprepade gånger lyftes fram som ett föregångsland och ett föredöme i hanteringen av djurskyddsfrågor. Att svensk veterinär kompetens ligger i topp i internationella sammanhang är också något att känna stolthet över. Professor Jens Häggström, SLU, var en av synnerligen få europeiska inbjudna föreläsare. Den uttalat nordamerikanska dominansen bland såväl deltagare som föreläsare liksom genomslaget av vissa sponsorer kan bara beklagas.

I anslutning till kongressen hölls också WVAs generalförsamling. Mellan generalförsamlingens möten leds WVA av en president och tre vicepresidenter samt ett råd (council) med councillors från samtliga medlemsregioner. Till ny president i WVA 2008–2011 valdes Tjeerd Jorna, en ”ung” pensionär från Nederländerna, med en bakgrund som stordjurspraktiker. Det bådar gott för att nya vindar ska svepa in i organisationen. Tjeerd Jorna var till för ett år sedan president i FVE och har där gjort sig känd som en genomförare med visioner och, till skillnad från många ”doers”, med en uttalad önskan att lyssna och ta till sig synpunkter från dem han är satt att leda. Han har också visat en ovanlig förmåga att skapa förtroende och samla spretiga och ibland motstridiga viljor. Nyvalda councillors för Europa blev Heidemarie Coreth, Österrike, Marc Janssen, Belgien och SVFs ordförande Karin Östensson som alla är aktiva i FVE och delar den nye presidentens visioner för WVA.

Att vara ”operativ” i en organisation som WVA är förmodligen mycket svårt. I den nya ledningen finns i alla fall en stark ambition att WVAs arbete med de mycket väsentliga frågor som funnits på agendan under senare år ska ge en mera påtaglig effekt. Det gäller t ex antibiotikaresistensutvecklingen, smittskydd, djurskydd, veterinäryrkets roll i folkhälsoarbetet, veterinärutbildningens kvalitet med flera principiellt viktiga frågor. WVA har generellt också en väsentlig uppgift i att säkra inflytande av veterinär kompetens i samhället, inte minst i utvecklingsländerna. Det är därför beklagligt att ett flertal av dessa länder står utanför WVA. Nu blir det en utmaning att bedriva en verksamhet som visar det meningsfulla i ett medlemskap för både gamla och nya medlemmar – och om WVA faktiskt gör någon skillnad. ■

noterat

Hästtandtekniker dömdes till dagsböter

I november förra året anmäldes ett fall av brott mot Djurskyddslagen i Hässleholms kommun. Anmälan gällde en så kallad hästtandtekniker som dragit ut en kindtand på en ponny. Hästtandteknikern hade, trots att ingen veterinär fanns på plats, injicerat lokalbedövning och i två omgångar opererat bort en tand.

Tingsrätten menar att hästtandteknikern var medveten om att han inte hade rätt att utföra operativa ingrepp utan överinseende av veterinär, men att han valt att utföra operationen ändå. Hästtandteknikern försvarade sig med att han har utbildning och praktisk erfarenhet av liknande ingrepp. En veterinär brukar enligt mannen närvara, det här var första gången han utförde ett ingrepp utan veterinär. Dessutom menade hästtandteknikern att ingreppet var så lindrigt att det inte kan räknas som brott mot Djurskyddslagen. Den veterinär som vittnade under rättegången menade däremot att ingreppet var avancerat och att det i normala fall bara är specialiserade veterinärer som utför det på grund av stor risk för komplikationer. Tingsrätten valde att gå på den sakkunnige veterinärens linje och dömde i mitten av september hästtandteknikern till dagsböter.

Källa: Land Lantbruk nr 39/08.

Granskning av artiklar

Artiklar med vetenskapligt faktainnehåll som inkommer till Svensk Veterinärtidning granskas normalt före publiceringen. Granskningen avser artikelns saklighet och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från Sveriges Lantbruksuniversitet eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden. Redaktionen använder sig som regel inte av utländska granskare. Artiklar skrivna av svenska ämnesföreträdare utsätts endast för granskning av den vetenskapliga uppläggningen.

Redaktionen

Noromectin vet pasta

ivermectin pasta 18,7mg/g mot rundmaskar och styngflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49g räcker till 700 kg häst

Samma spruta men med mer pasta

Nu till 700 kg häst

Naturligtvis till samma pris!

"Äntligen en spruta som passar mina händer och ett pris som passar min plånbok"

- Noromectin-sprutan har betydligt kortare grepp än andra ivermectinsprutor och passar alla händer
- Pastan är fri från smaktillsatser och dessutom vit så att eventuellt spill lätt kan upptäckas
- N-vet erbjuder hästägare vid behov gratis träckprovsanalys
- Kontakta N-vet för beställning av receptblock: Tel: 018 - 57 24 31 / 30, fax: 018 - 57 24 32

Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris.

N-vet LÄKEMEDEL

april 2008

17:e europeiska kongressen om djurtandvård

Djurtandvården ett allt hetare ämne

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Tandsjukdomar hos djur var länge ett område som intresserade få veterinärer, men på senare år har trenden svängt. Idag är det allt fler kliniker som vidareutbildar sig inom djurtandvården. Ett tydligt exempel på detta var den 17:e europeiska kongressen om tandvård för veterinärer som ägde rum den 5–6 september i Uppsala.

Svenska Sällskapet för Djurtandvård (SSDt) bildades 1998 av ett antal entusiastiska veterinärer. I början av september hade man sin största utmaning hittills, då sällskapet stod som värd för en stor europeisk kongress. Drygt 150 veterinärer från olika länder hade letat sig till Uppsala och SLU, där SSDt bjöd på föreläsningar i världsklass.

En pionjär i sammanhanget, även internationellt sett, är Margareta Lagerman Pekkari. Hon började arbeta med tandvård för sällskapsdjur redan 1961. Då fanns det inte en enda lärobok i ämnet, varken i Sverige eller i något annat land, berättade hon i Uppsala. Som invigningstalare under årets kongress gladdes hon därför att utvecklingen gått så mycket framåt.

DJURSJUKVÅRDARNA FÖRST MED UTBILDNING

De första inom djursjukvården i Sverige som fick någon undervisning i tandvård var djurskötarna som studerade vid SLU i Skara, berättade Margareta Lagerman Pekkari. På Gustaf Björcks initiativ utsågs hon att ansvara för denna utbildning, vilket hon gjorde i 17 år från mitten av 1980-talet. Vändningen kom 1995 när European School for Advanced Veterinary Studies startade en specialistutbildning för tandvård i Luxemburg. Med på den första kursen fanns självklart Margareta. Tillsammans med bland andra sin efterträdare Lena Svendenius var Margareta också med och bildade SSDt i april 1998. Idag får till och med veterinärstudenter i Uppsala god utbildning i tandvård, tack vare eldsjälar som Tina Mannerfelt och Ann Petersson,

Tina Mannerfelt, Lena Svendenius och Margareta Lagerman Pekkari var tre av medlemmarna i Svenska Sällskapet för Djurtandvård som arrangerade konferensen i Uppsala.

När Margareta Lagerman Pekkari började sin veterinärutbildning 1947 fanns det inte en enda lärobok i ämnet djurtandvård, berättade hon.

avslutade Margareta Lagerman Pekkari sitt välkomsttal.

CT KONTRA MRI

Först ut på den digra föredragslistan var Alexander Reiter från University of Pennsylvania. Han redogjorde för för- och nackdelar med datortomografi (CT) kontra magnetresonansundersökning (MRI) vid utredning av tandproblem. Även om ämnet ännu inte är högaktuellt för de flesta svenska veterinärer, gav Reiters föreläsning tänkvärda framtidsperspektiv. Datortomografi är ovärderligt vid undersökning av stora vävnadsmassor och hårda strukturer. Metoden medför både kortare undersökningstid och lägre kostnader än MRI, konstaterade han. Dock är MRI bättre på att upptäcka mjukdelsskador, och datortomografi kan i dagsläget inte ersätta den vanliga tandröntgenundersökningen.

MUNHÅLAN INGEN ISOLERAD HÅLIGHET

Björn Klinge är professor i parodontologi vid Karolinska Institutet, och den förste att skriva en svensk lärobok för hundtandvård. I den egenskapen var han självskriven som plenartalare under kongressen. Klinge forskade på parodontit hos människa genom försök på hund. En veterinär som kontaktade honom undrade hur relevanta försöken var för människa, samtidigt som de definitivt var relevanta för hund. Klinge kompletterade därefter sin verksamhet genom undervisning och forskning i hundtandläkeri.

Parodontit innebär en inflammation av tandens stödjevävnader som leder till en förlust av tandens fäste i käkbenet. En hund med dålig munhygien drabbas lika lätt som en människa, och drabbade individer får en växande biofilm runt tänderna. Denna film kan mineraliseras, och innanför har bakterierna fritt tillträde till blodcirkulationen i tandköttet. Vid måttlig parodontit motsvarar denna exponering en sårytа av samma storlek som en handflata. Ett så stort sår skulle omedelbart åtgärdas om det satt utanpå kroppen, men hos många hundar går parodontiten idag obehandlad, konstaterade Björn Klinge. Det har visat sig hos människa att obehandlad parodontit leder till ökad risk för systemsjukdomar som diabetes, ateroskleros och trombbildningar i artärer. Det är mycket troligt att samma förhållande gäller för hund, påpekade Klinge. Munhålan är ingen isolerad hålighet utan en integrerad del av kroppen, underströk han. ➤

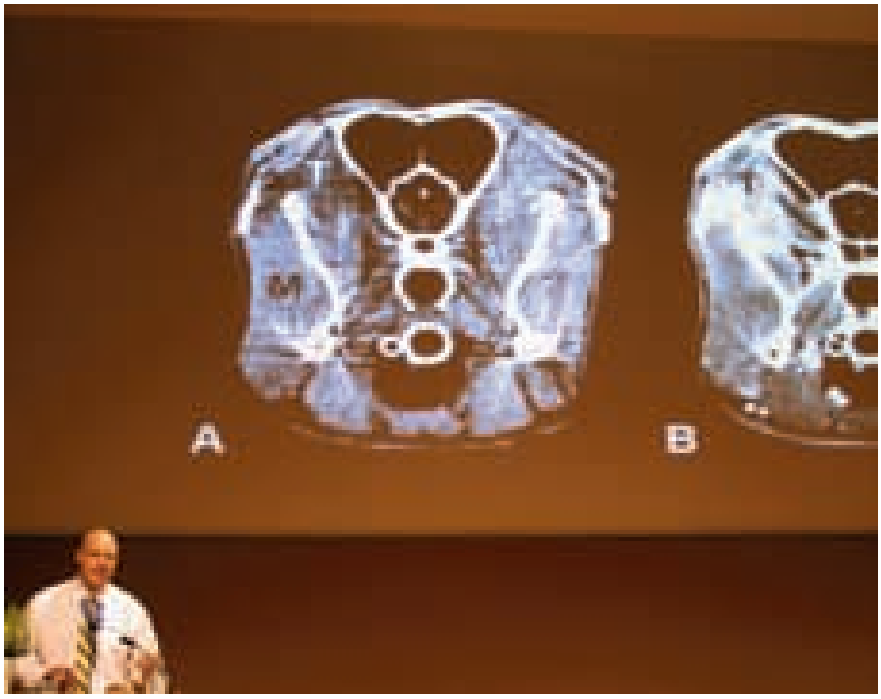

Datortomografi är ovärderligt vid undersökning av stora vävnadsmassor och hårda strukturer, konstaterade Alexander Reiter.

Munhålan är ingen isolerad hålighet utan en integrerad del av kroppen, underströk Björn Klinge.

ROTKANALSFYLLNING

En fascinerande och mycket kunnig föreläsare var Cecilia Gorrel. Hon kommer ursprungligen från Sverige men växte upp i England, och pratar därför felfri engelska. Efter en svensk tandläkarexamen drabbades hon, som hon säger själv, av en ”tidig livskris”. Det resulterade i att hon åkte till England där hon utbildade sig till veterinär. Numera bosatt på Rhodos driver hon tre veterinärkliniker i England samtidigt som hon undervisar i djurtandvård för en privat kursgivare i Sverige.

Cecilia Gorrel redogjorde för hur hon framgångsrikt gått över till att använda enbart Sealapex vid rotkanalsfyllning hos hund.

Cecilia Gorrel gick igenom problematiken med rotkanalsfyllning, och presenterade en teknik hon själv upplevt som framgångsrik. Traditionella fyllningar görs med guttaperka som huvudfyllning, men Cecilia har framgångsrikt gått över till att använda enbart Sealapex. Preparatet är en kalciumhydroxidpolymer som när det stelnar bildar en hård struktur inne i tanden. Behandlingen är inte så enkel som den ser ut, poängterade Cecilia Gorell, den kräver både noggrannhet och rutin. Om man följer rutinerna med grundlig rengöring, blekning och uppföljande kontroll av skadade tänder fungerar metoden dock utmärkt inom veterinärmedicinen, konstaterade hon. Cecilia hade inte sett något misslyckat fall bland sina patienter.

EXOTISKA FÖREDRAGNINGAR

Tandvårdskonferensen bjöd på en mängd spännande och ibland ganska exotiska föredragningar. Bland annat kunde kongressdeltagarna lära sig om rotkanalsbehandling av amurtiger, rotspetsabscesser hos australienska vallabies och hur man mäter kindtändernas längd på friska kaniner. Flera av talarna kom också långväga ifrån, t ex Ayako Okuda från Vettec Dentistry, Tokyo, Japan som bland annat gav en fallbeskrivning av tidig pulpförträngning hos en malteserhund.

Under två dagar pågick det mycket ambitiöst upplagda och faktaspäckade mötet, där de flesta aspekterna av djurtandvård belystes. Till sin hjälp fick kongressdeltagarna ett välmatat kompendium, som trots vissa luckor gav en bra sammanfattning av de flesta föredragen. Som sig bör fanns även en omfattande posterutställning och ett antal kommersiella utställare med i korridorerna utanför universitetsaulan. SSDts organisationsgrupp andades säkert ut när lördagseftermiddagen gick mot sitt slut och det sista föredraget, också det hållet av Ayako Okuda, var över. De svenska tandentusiasterna hade med

Ayako Okuda från Vettec Dentistry, Tokyo, Japan, höll flera föredrag under kongressen.

bravur visat att Sverige är med i utvecklingen av djurtandvården. Dock behövs det fler veterinärer som ägnar sig åt denna disciplin, varför Svenska Sällskapet för Djurtandvård välkomnar alla intresserade kolleger till sina led. ■

IDEXX **Vet·Med·Lab**

Er laboratorie partner

Ex. Spec cPL® test för pancreatit endast 349,-*

Varför?

Snabbt: De flesta svaren samma dag prov mottages.

Enkelt: Proven hämtas gratis på er klinik.

Brett utbud: Klinisk kerni, mikrobiologi, endokrinologi, histopatologi, allergi, PCR mm.

Service: Gratis vetenskaplig rådgivning.

Bra priser: Inkl. analys och gratis provtagningsmaterial, express frakt och rådgivning.

Kvalitet: Vi är ackrediterat efter högsta EU standard (DIN EN ISO/IEC 17025)

Därför!

*Ex. moms

SK132-0908SE

Önskas mer information om IDEXX Vet·Med·Lab?
Ring 076 8281228 eller maila
jeanette-saernholm@idexx.com
www.idexx.com

IDEXX LABORATORIES

SweVet PIAB

Snabbare. Enklare. Smartare.

SweVet säljer DR, digital-röntgen från Eklin

Läs mer om våra DR-system för smådjur och häst på www.swevet.se

eklin MEDICAL SYSTEMS, INC.

SweVet Piab AB
Tel 0416-25825
Fax 0416-25831
info@swevet.se
www.swevet.se

WWW.JUSTW.COM / 2008

Katt- och brandmannakalendern ger stöd till kattforskning

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Rasehorns stipendiestiftelse för katter startades 1998, för att stödja bland annat forskning kring kattens hälsa. Stiftelsen får sina medel genom försäljning av en väggkalender, och veterinärkåren kan nu åter stödja stiftelsen genom att sälja kalendern till djurägare.

I slutet av 1998 inrättades Rasehorns stipendiestiftelse för katter, med syfte att främja forskning kring kattens hälsa och kattens roll i samhället. Initiativtagare är djurfotografen Eivor Rasehorn, som har ett särskilt intresse och engagemang för katt. Eivor Rasehorn har sedan 1997 givit ut en väggkalender med motiv på brandmän och katter i olika situationer. Från och med 1999 går fem kronor från varje såld kalender till stipendiestiftelsen. Fonden förvaltas av Sveriges Veterinärförbund, och en betydande del av utdelningen är tänkt att gå till veterinärmedicinska ändamål. I år kommer totalt 30 000 kronor att delas ut (se annons i SVT 12/08).

Fem kronor/kalender går också till Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och handikapp, som tidigare i år mottog samma summa, 30 000 kronor.

FOTO: EIVOR RASEHORN

Katt- och brandmannakalendern 2009 är en familjekalender, med anteckningsutrymme för alla familjemedlemmar. Den kan beställas till ett subventionerat pris av veterinärkliniker.

FÖRDELAKTIGT FÖR VETERINÄRER

Nu gäller det att så många kalendrar som möjligt säljs inför 2009, för att utdelningen ska kunna hållas kvar på tidigare nivå. Alla djursjukhus, djurkliniker och veterinärmottagningar erbjuds därför att köpa kalendrar i partier om minst tolv till priset 41 kronor styck plus moms och frakt, för försäljning till djurägare. Kalendern är välkänd och efterfrågad av många kattägare, och all vinst vid försäljningen tillfaller den säljande mottagningen. Priset i handeln kommer att ligga på drygt 100 kronor per kalender, men varje säljställe sätter sitt eget pris. Det gäller dock att vara snabb med beställningen, upplagan är begränsad.

Kalendern kommer även att säljas i Gallerixkedjan, Akademibokhandeln och i övrig välsorterad bokhandel. Den som vill ha en kalender enbart för personligt bruk kan alltså lätt köpa den lokalt i hela Sverige.

BESTÄLLNING

Priset är 41 kronor per kalender (exklusive moms) plus 98 kronor i porto och hanteringsavgift och endast vid beställning av minst tolv

kalendrar. Vill man beställa fler måste antalet vara jämt delbart med tolv. Detta är ett specialpris för veterinärförbundets medlemmar, varför det vid beställningen måste framgå att köparen är en veterinärklinik. Grossistpriset för andra beställare är högre. Beställningen görs till:

Backemarks Grafiska AB, tel: 0476-489 00, fax: 0476-489 03, kontaktperson: Maria Gustavsson, e-post: maria.gustavsson@backemarks.com. Glöm inte att ange antal kalendrar (jämt delbart med tolv) vid beställningen, liksom att styckepriset ska gälla enligt avtal för veterinärkliniker. Vid beställning ska man också uppge namn, gatuadress (inte boxadress), telefonnummer och organisationsnummer.

Passa på att utnyttja detta fördelaktiga erbjudande, som både stödjer forskningen kring kattens sjukdomar, forskning om barn och handikapp och verksamheten vid den egna kliniken. ■

Foto: Evor Rasehorn

Kalendern är välkänd och efterfrågad särskilt av kattägare, och börjar bli en institution för många människor. Tio kronor från varje såld kalender går till välgörenhet.

Produkter i världsklass!

scil

HYDRO PHYSIO

Matrix by MIDMARK

SHOR-LINE
Quality Equipment...
An Investment For Life

GeR
La Radiologie Vétérinaire, Notre Métier.

DIAGNOSTIK MEGACOR

VetMedCare
DOG & CAT BODY

När kvalitet räknas!

JFA

JAN F. ANDERSEN AB

www.jfa-ab.se

Jan F. Andersen AB
Hasselforsvägen 6,
695 60 Hasselfors
Box 94, 695 22 LAXÅ
Tel: 0585-775 500
Fax: 0585-44042
E-post: post@jfa-ab.se

Vi vill ha din röst

Så var det åter dags för val. I år är det tre ledamöter i veterinärförbundets styrelse och vice ordförande i SVS som ska väljas på två år. Valet har alla förutsättningar att bli helt odramatiskt, det finns bara nomineringar för att fylla de platser som är lediga. Detta på grund av det "fyllnadsval" som görs med anledning av att SVFs vice ordförande Åsa Bergqvist flyttar utomlands (se separat information om detta och hur valberedningen vill lösa vakansen).

De nya färska namnen som blivit nominerade i år är Olof Skarman och Pia Razdan. Suzanne Sandqvist har suttit i förbundsstyrelsen i två år och är nominerad av flera enskilda medlemmar för omval. När det blev känt att en "extra" plats i styrelsen skulle bli ledig, ställde sig även valberedningen bakom den nomineringen.

Olof Skarman, 37, Stockholm, blev klar med sina veterinärstudier 1998. Han har huvudsakligen arbetat inom läkemedelsindustrin, men började sin yrkesbana som distriktsveterinär, inom djurhälsovården och som smådjursveterinär på klinik.

– När jag gick på skolan var jag inställd på att bli distriktsveterinär, men backade när den stora omorganisationen ägde rum. Jag hamnade så småningom på Intervet och har sedan dess arbetat med djurläkemedel, berättar Olof.

Han startade ett eget bolag 2005, Omnidea, som han fortfarande arbetar med, fast nu som anställd då bolaget är sålt. Olof beskriver sin egen sits på arbetsmarkanden idag som något mitt emellan anställd och företagare.

– Att det blev industrin för mig berodde till stor del på lönen och möj-

ligheterna att påverka arbetsvillkoren. Jag träffar många kolleger som alla älskar sitt jobb, men som har en väldigt slitig arbetssituation. Arbetsvillkoren för veterinärer som arbetar kliniskt måste ses

över. Det är en komplex fråga; spelar ägarstrukturen roll? Marknadsför vi veterinärer vår ”vara” tillräckligt? Försöker vi bryta ny mark för att säkra inkomster till alla blivande veterinärer som kommer ut på arbetsmarknaden framöver? Farmaceuterna är till exempel aktiva nu när det gäller omregleringen av apoteksmarknaden. Allt det här hänger ihop och spelar roll både när det gäller ekonomi och arbetsmiljö.

Olof Skarman säger att han har många visioner som han vill genomföra. Med tre ganska små barn har han hållit sig borta från styrelseuppdrag ett tag, men känner sig nu sugen på nya uppdrag.

Han har tidigare varit med i Husdjurssektionens styrelse.

Pia Razdan, 40, Hudiksvall, arbetar sedan 2005 på Hudiksvalls Smådjursklinik. Att det skulle bli smådjur var dock ingen självklarhet från början.

– Nej, jag ville egentligen bli stuteriveterinär och jag disputerade också inom reproduktion. Men mitt första jobb hade jag på Läckeby Djursjukhus, sedan blev det OG i Uppsala och en kort tid som SYO-konsulent för veterinärstudenterna.

Under tiden har Pia hunnit få tre barn, idag fyra, sju och tio år. Hon har alltså fått en god inblick i konsten att kombinera yrkes- och familjeliv.

– Jag upplever det som enklare att få deltidsjobb som smådjursveterinär. Det är just en av mina hjärtefrågor, att även småbarnsföräldrar ska kunna få yrkeslivet att fungera och att den tiden är förbi när frågan ”hur gör du när barnen är sjuka” ställs vid en anställningsintervju. Jag vill arbeta för anställningsformer som gör att det är möjligt att vara småbarnsförälder i det här jobbet.

Är du företagare eller anställd?

– På vår klinik är vi fem veterinärer som alla är lika delaktiga i verksamheten. Jag tycker att det är svårt att dra en knivskarp gräns mellan blocken, även om jag själv råkar vara anställd. Jag har ett brett intresse när det gäller veterinäryrket och har precis börjat en kurs som heter ”grundläggande ekonomi för ickeekonomer”. Min svaga punkt är väl livsmedelssektorn som jag inte vet så mycket om.

Pias erfarenhet av styrelsearbete består av ett ordförandeskap i VMF. ➤

VeTA bolaget

Kurser hösten 2008

17-18 oktober
* **Ultraljud,** grund, smådjur
Målgrupp Veterinärer
Föreläsare Kerstin Hansson, Margareta Uhlhorn, Helena Nyman
Finns platser kvar - Först till kvarn!

26-27 november
* **Röntgendiagnostik** för smådjurspraktiker
Målgrupp Veterinärer som arbetar med smådjur
Föreläsare Björn Åblad, Anna Djupsjöbacka

28-29 november
* **Immunologi,** grund
Målgrupp Veterinärer och djursjukvårdare
Föreläsare Inger Lilliehöök, Kerstin Bergvall
Helene Hamlin, Maija Leena Eloranta

5-6 december
* **Dermatologi,** steg 2, smådjur
Målgrupp Smådjursveterinärer med spec. intresse för dermatologi
Föreläsare Kerstin Bergvall, Elsie Lindstedt

* *Kursen är godkänd av SVS för de som går specialistutbildning hund, katt*

Läs mer om vårt kursprogram och anmäl dig enkelt via hemsidan:
www.djursjukhusforeningen.com

➤ **Suzanne Sandquist, 48, Trekanten,** har varit ledamot i veterinärförbundets styrelse i två år. Hon kom in precis när omorganisationen med AVF och FVF var sjösatt. Suzanne är smådjursveterinär och vd för Kalmar Djursjukhus. När det gäller engagemang i SVF har hon tidigare varit aktiv i SVS, dels i Smådjurssektionen och dels som ledamot i kollegiet.

Hur har de här två åren i förbundsstyrelsen varit? Vad har varit din största uppgift?

– Först kan jag säga att omorganisationen har fungerat bra. Visst måste en utvärdering göras och en del saker justeras lite, men på det hela taget har det fungerat smidigt. Själva styrelsearbetet har varit intressant. Jag har varit med i apoteksutredningen vilket dominerat bland mina uppgifter.

– Det pågår en hel del kommittéarbeten nu, till exempel finns det en grupp som håller på att se över våra möjligheter att marknadsföra oss och olika vägar att stärka ekonomin. Det är viktigt liksom att förbundet syns i debatter och i media.

– En annan fråga som berör alla medlemmar, och även alla de nya veterinärer som snart kommer att kliva in på arbetsmarknaden, är att SVF bevakar veterinärernas position. Vi måste se till att inte andra yrkesgrupper tillåts ta över våra uppgifter eller att lekmän får utföra ingrepp som bör göras av veterinär, till exempel griskastrationer som just nu är en aktuell remiss.

– Fortbildningen av veterinärer är också på tapeten. Jag tycker att SVS har en viktig roll, men det finns också ett stort kursutbud från andra håll som är bra. Jag tror att förbundet ska lägga energin på de frågor jag nämner här i första hand och låta SVS arbeta på det sätt man gör idag.

Slutligen säger Suzanne att hon är lika intresserad av styrelsearbetet idag som när hon började för två år sedan och att hon är glad över att ha blivit nominerad av flera enskilda medlemmar. Hon tror också att de något yngre ledamöterna som nu väljs in kommer att tillföra en hel del nya fräscha idéer.

Birgitta Larsson, 62, Uppsala, blev vald till vice ordförande i SVS för två år sedan. Sedan fem år tillbaka är Birgitta biträdande länsveterinär i Uppsala. Hon är ett välbekant ansikte för många av förbundets medlemmar då hon under 20 års tid undervisade vid institutionen för obstetrik och gynekologi. Det är alltså ganska självklart att utbildning ligger Birgitta varmt om hjärtat.

– Det har varit två väldigt roliga år i SVS, även om jag nog hade hoppats på

lite större resurser till fortbildningsverksamhet arrangerad av SVS. Det finns ett stort utbud av kurser från andra håll, men några mer allmänna och övergripande ämnen saknas. Jag tänker på etik, djurskydd och vetenskapligt skrivande till exempel.

– Vi arbetar ständigt med specialistutbildningen, där även skrivandet kommer in, och olika initiativärenden som ofta handlar om aktuella frågor. Just nu har ett sådant ärende som handlar om hygienrutiner för att undvika ytterligare fall av MRSA hos hund och katt aktualiserats genom de fall som nu också drabbat hästar. Det är ett exempel, men alla sektioner har något pågående ärende.

– Allt som berör veterinärmedicin är intressant och de som är engagerade i SVS verksamhet är en trevlig samling människor vilket gör arbetet ännu roligare.

Birgitta har alltså inte på något sätt blivit avskräckt från att fortsätta jobba i SVS, tvärtom, hon ser fram emot att kanske få mer att göra. ■

noterat

Produktåterkallelse av hundmat

Pedigree oxkött 820 g på burk återkallades den 23 september frivilligt av Mars Sverige AB på grund av produktfel. Anledningen är ett för högt innehåll av benråvaror och möjlig förekomst av benbitar, vilket kan ha en potentiell risk för dem som utfodras med maten. Upptäckten av produktfelet gjordes i samband med företagets löpande kvalitetskontroller vid tillverkningsfabriken i Tyskland. Produktåterkallelsen gäller endast Pedigree oxkött 820 g med bäst före datum 13-08-2010. De hundägare som har köpt produkten uppmanas att inte servera den till sina hundar, utan returnera den till butiken där de inhandlat den eller sända den till Mars Sverige AB, Box 860, 201 80 Malmö för kompensation. Hundägare som utfodrat sin hund med produkten och oroar sig över hundens hälsa uppmanas av tillverkaren att kontakta sin veterinär.

För specifika frågor kring produkten och återkallelsen är Mars Sveriges konsumentkontakt behjälplig. Produktåterkallelsen är en säkerhetsåtgärd från Mars Sveriges sida och hittills har det inte rapporterats några problem från hundar som har ätit av produkten. Andra djurmatsprodukter från Mars Sverige berörs inte av denna återkallelse. ■

Ny nominering av vice ordförande i veterinärförbundet

Anders Forslid fyllnadsnomineras av valberedningen till vice ordförande i SVF under 2009.

Åsa Bergquist, nuvarande vice ordförande i veterinärförbundet tillika nominerad för omval i november för mandatperioden 2009–2010, har på grund av utlandstjänst nyligen avsagt sig nomineringen.

Eftersom Åsa Bergquist var den enda nominerade personen till vice ordförandeposten av såväl enskilda medlemmar som valberedningen, har ett nytt förslag tagits fram:

NYTT FÖRSLAG

Valberedningen föreslår Anders Forslid, nuvarande ledamot i förbundsstyrelsen och styrelsens arbetsutskott, som vice ordförande under 2009.

Den reducerade mandattiden från två till ett år motiveras av att den uppkomna situationen får betraktas som ett fyllnadsval fram till nästa års val som sker efter sedvanligt nomineringsförfarande. Det är tidsmässigt inte möjligt att genomföra en öppen nomineringsprocess inför det här fyllnadsvalet. För att ändå följa medlemmarnas röst har valberedningen valt att föreslå en av medlemmarna redan förtroendevald person till vice ordförandeposten.

Valberedningen föreslår ingen ytterligare nominering för att fylla platsen i styrelsen efter Anders Forslid eftersom det redan föreligger tre nomineringar till de nu uppkomna tre platserna som styrelseledamot.

SUSANNA STERNBERG LEWERIN
ordförande i SVFs valberedning

Nominerade till fullmäktige

Namn: Stefan Alenius
Bor: Uppsala
Födelseår: 1950
Veterinärexamen: 1975
Nuvarande sysselsättning/anställd: Professor i idisslarmedicin.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär vikariat, besiktningsveterinär, doktorand SLU/SVA, laboratorieveterinär vid Astra, adjunkt SLU och statsveterinär vid SVA.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i FVVI och i SVS Husdjurssektion.

Namn: Minna Anliot
Bor: Hedemora, Dalarna
Födelseår: 1956
Veterinärexamen: 1981
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär, Hedemora, sedan 2007.
Tidigare veterinär sysselsättning: Sommarvikariat 1979 som besiktningsassistent i Kristianstad, tf klinikveterinär vid Kirurgen, smådjur, SLU sommaren 1980 och 1981. Vikariat som distriktsveterinär 1982–83, privat smådjursklinik 1983–88, grundare av och klinikveterinär vid Falu Djursjukhus 1988–91, redaktör på SLU Info 1992–95. Privat praktik häst 1995–99. Lantbrukare, med produktion av nötkött och lamm samt stuteri 2000–2008, seminveterinär häst sedan 2004.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i PVF och fullmäktigeledamot på 1980-talet. Deltog i organisationsutredningen på 1990-talet. Fullmäktigeledamot 2006–2008.

Namn: Lars Audell
Bor: Upplands Väsby, Stockholm
Födelseår: 1944
Veterinärexamen: 1971
Nuvarande sysselsättning/anställd: Banveterinär Djurskyddsmyndigheten, röntgenkonsult.
Tidigare veterinär sysselsättning: Lärare vid KVH/SLU, distriktsveterinär, exportkontrollveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot i SVFs och PVFs styrelser, ordförande i banveterinärkommittén.

Namn: Åsa Bergström
Bor: Tibro, Västra Skaraborg
Födelseår: 1972
Veterinärexamen: 1999
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär Tibro.
Tidigare veterinär sysselsättning: Djurhälsoveterinär Skara Semin.

Namn: Johan Blix
Bor: Ågesta, Stockholm
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Veterinär vid Agria Djurförsäkring med huvudansvaret inom hästförsäkring.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vikariat som klinik-, distrikts- och besiktningsveterinär, adjunkt vid SLU (patologi), privat smådjurspraktik i Stockholm.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Styrelseledamot i SVS Hästsektion.

Namn: Christine Börjesson
Bor: Hovmantorp, Kronoberg
Födelseår: 1957
Veterinärexamen: 1989
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär i Växjö, Kronobergs län sedan 2003.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinärvikarie i Kronobergs län 1989–1994, djurhälsoveterinär vid Blekinge Kronobergs Husdjurstjänst 1994–2003.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Vice sekreterare i DVF sedan 2005.

Namn: Anne Carlswärd
Bor: Österskär, Stockholm
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1987, Djurslagsspecialisering i hundens och kattens sjukdomar 1995.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Privatpraktiserande vid Vallentuna Djurklinik.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär 1988–2007 på Djursjukhuset i Jönköping och på Arninge Djurklinik 2007–2008.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Internationellt ansvarig i Smådjurssektionen 2001–2006, utbildningsansvarig 2008.

Namn: Björn Dahlén
Bor: Klavreström, Kronoberg
Födelseår: 1956
Veterinärexamen: 1986
Nuvarande sysselsättning/anställd: Djurskyddschef, Jordbruksverket.
Tidigare veterinär sysselsättning: Länsveterinär i Kronobergs län, distriktsveterinär, besiktningsveterinär, seminveterinär, privatpraktiserande lantbruksdjur, veterinärinspektör vid Jordbruksverket.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Har varit ordförande och sekreterare i VIAT, ledamot av SVF fullmäktige, delegat i AVF representantskapsmöte.

Namn: Karolina Dahlkvist
Bor: Ljungsbro, Östergötland
Födelseår: 1970
Veterinärexamen: 1994, specialistkompetens i hästens sjukdomar 2006.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid ATGs hästklinik i Mantorp.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vikariat som distriktsveterinär 1994–1998, lärare på naturbruksgymnasium 1998–2000, distriktsveterinär i Flyinge 2000–2001 och utbildningsveterinär ATG 2001.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Vald till representantskapsmötet AVF 2006–2007, reserv representantskapsmötet 2008–2009.

Namn: Bo Eberhardson
Bor: Kalix, Norrbotten
Födelseår: 1948
Veterinärexamen: 1975
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär, Jordbruksverket.
Tidigare veterinär sysselsättning: Länsveterinär 1994–1995.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Ledamot i förbundsstyrelsen 2003–2006.

Namn: Anna Einarsson
Bor: Göteborg
Födelseår: 1962
Veterinärexamen: 1987

➤ **Nuvarande sysselsättning/anställd:** Privatpraktiserande vid Sannegårdens Djurklinik i Göteborg.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vid Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg och på Göteborgs Djurklinik.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Har varit ledamot i SVS kollegium, ordförande i SVS Smådjurssektion, ledamot och ordförande i ESK Hund och katt samt varit ledamot i den permanenta referensgruppen för vaccinfrågor.

Namn: Peter Ekström
Bor: Uppsala
Födelseår: 1954
Veterinärexamen: 1990
Nuvarande sysselsättning/anställd: Sedan 2001 Klinisk läkemedelsutredare på Läkemedelsverket, Uppsala.
Tidigare veterinär sysselsättning: 1991–1993 Resident i Anesthesiology, USA; 1993–1994 Anestesi SLU; 1994–2000 Kliniska Prövningar, Pharmacia, Pharmacia &Upjohn, Fresenius Kabi; 2000–2001 Smådjursveterinär, Strömsholms djursjukhus.

Namn: Anna-Karin Eng
Bor: Hammerdal, Jämtland
Födelseår: 1960
Veterinärexamen: 1992
Nuvarande sysselsättning/anställd: Privatpraktiserande stor- och smådjursveterinär i snart två år.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat (distrikt och djursjukhus), lärare inom djursjukvård på naturbruksgymnasium i två år och distriktsveterinär i tio år.

Namn: Kerstin Erlandsson (f d Lindell)
Bor: Nybro, Kalmar län
Födelseår: 1965
Veterinärexamen: 2000
Nuvarande sysselsättning/anställd: Biträdande länsveterinär i Kalmar län.
Tidigare veterinär sysselsättning: Kalmar Veterinärstation.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Vald till AVFs representantskapsmöte 2008–2009, ny i fackliga sammanhang.

Namn: Christer Gyllerup
Bor: Önnestad, Skåne
Födelseår: 1943
Veterinärexamen: 1972
Nuvarande sysselsättning/anställd: Officiell veterinär på ks 80 (Scan AB) i Kristianstad
Tidigare veterinär sysselsättning: Djurhälsoveterinär, labveterinär och chefveterinär på Svelab i Helsingborg och Kristianstad samt labveterinär på Agrolab/AnalyCen Nordic.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare och ordförande i FVET, ingick i SVFs organisationsutredning, styrelsemedlem i AVFs interimistiska styrelse, kassör i AVF sedan starten.

Namn: Elisabeth Hernblad Tevell
Bor: Tullinge, Stockholm
Födelseår: 1958
Veterinärexamen: 1985, specialistkompetens i dermatologi hos hund och katt 2008.
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Bagarmossen, med ansvar för kompetensutveckling. Konsult i dermatologi hos hund och katt.
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär vid djursjukhus och mindre kliniker 1985–2001. Egen smådjurspraktik 1992–1996. Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Bagarmossen 1996–2001, Haninge Djurklinik 2001–2007. Konsult i dermatologi hos hund och katt.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Vald till RF 2006–2007. Sammankallande i SVS Smådjurssektions Normgrupp från 2007.

Namn: Christian Jurc
Bor: Landskrona, Skåne
Födelseår: 1967
Veterinärexamen: 1998/2003
Nuvarande sysselsättning/anställd: Besiktningsveterinär i besiktningsveterinärorganisationen fr o m 2004, med placering vid kontrollenheten i Hörby.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär 1998–2000, privatpraktiserande veterinär i sex månader, djurhälsoveterinär under våren och sommaren 2003, smådjursveterinär under hösten 2003.

Namn: Andreas Koch-Emmery
Bor: Norrköping
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1979
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikchef på Norrköpings Smådjursklinik.
Tidigare veterinär sysselsättning: Egen smådjurspraktik i Hamburg, Tyskland. Senare anställd i Sverige som smådjursveterinär.

Namn: Marianne Krönlein
Bor: Göteborg
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär, Göteborgs Djurklinik AB sedan 1991.
Tidigare veterinär sysselsättning: Vikariat på Djursjukhuset i Skara, därefter på Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Har varit aktiv i SYVF.

Namn: Karin Lambertsson
Bor: Umeå, Västerbotten
Födelseår: 1968
Veterinärexamen: 1993
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär i Vännäs.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat som distriktsveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i DVF.

Namn: Lars Lannek
Bor: Trensum, Blekinge
Födelseår: 1944
Veterinärexamen: 1972
Nuvarande sysselsättning/anställd: Privatpraktiserande på lantbrukets djur sedan 2007.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Mångårig medlem i DVFs styrelse.

Namn: Malin Mattsson (f d Löving)
Bor: Stockholm
Födelseår: 1969
Veterinärexamen: 1997
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär, Södra Djursjukhuset i Stockholm.
Tidigare veterinär sysselsättning: SLU, SvDHV samt vikarierat på privat veterinärstation med stordjur.

Namn: Toril Melangen
Bor: Västerhaninge, Stockholm
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1993
Nuvarande sysselsättning/anställd: Distriktsveterinär SJV.
Tidigare veterinär sysselsättning: Diverse vikariat som distriktsveterinär, smådjursveterinär, slakteri- och biträdande länsveterinär i Stockholms län.
Förtroendeuppdrag inom SVF: DVF suppleant

Namn: Per Michanek
Bor: Vollsjö, Skåne
Födelseår: 1955
Veterinärexamen: 1978
Nuvarande sysselsättning/anställd: Privatpraktiserande häst, uppdrag

inom forskning och undervisning, galoppträning.
Tidigare veterinär sysselsättning: Liknande.

Namn: Maria Möller
Bor: Falköping, Västra Götaland
Födelseår: 1974
Veterinärexamen: 1999
Nuvarande sysselsättning/anställd: Länsveterinär i Västra Götalands län.
Tidigare veterinär sysselsättning: Två år på djursjukhus, i Hässleholm och Jönköping samt fyra år på Jordbruksverket.

Namn: Claes Nydahl
Bor: Malmö
Födelseår: 1954
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Vid Livsmedelsverket med placering i Staffanstorp sedan 1992, banveterinär på Jägersro sedan 1994 och har privat hästpraktik.
Tidigare veterinär sysselsättning: Arbete vid SLU – veterinärmedicinsk näringslära i tolv år, privatpraktiserande veterinär häst/smådjur i tolv år, överveterinär i Kristianstad KS 80 1996–1999, ägde och drev Erikslust smådjursklinik i Malmö 1996–2001.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Medlem och styrelseledamot (tolv år) i tidigare PVF, aktiv i VMF 1974–1976.

Namn: Li Olsson Ranta
Bor: Malmö
Födelseår: 1963
Veterinärexamen: 1986
Nuvarande sysselsättning/anställd: Officiell veterinär vid Livsmedelsverket, Enheten för köttillsyn, Region Södra Skåne
Tidigare veterinär sysselsättning: Utöver diverse vikariat som bland annat besiktningsveterinär och distriktsveterinär de första åren, även varit laboratorieveterinär vid Svelab, stadsveterinär i Malmö och kvalitetsansvarig/laboratoriechef vid Gomanprodukter i Malmö, senare Spira.

Namn: Olle Rydell
Bor: Borlänge, Dalarna
Födelseår: 1953
Veterinärexamen: 1980
Nuvarande sysselsättning/anställd: Länsveterinär i Dalarnas län.
Tidigare veterinär sysselsättning: FAO/SLV/Distriktsveterinär.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Sekreterare i VIAT.

Namn: Christin Sjong Andersen
Bor: Stockholm
Födelseår: 1977
Veterinärexamen: 2002
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär på Södra Djursjukhuset, Kungens Kurva
Tidigare veterinär sysselsättning: Klinikveterinär på Valla Djurklinik, Linköping

Namn: Mikael Svedberg
Bor: Nödinge, Västra Götalands län
Födelseår: 1956
Veterinärexamen: 1982
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär på häst vid Ale Djurklinik AB.

Namn: Maria Tivemo Eftring
Bor: Skövde, Västra Götalands län
Födelseår: 1960
Veterinärexamen: 1987
Nuvarande sysselsättning/anställd: Universitetsadjunkt, Djursjukvårdarprogrammet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, sedan 1997 samt 10–20 % som klinikveterinär på Blå Stjärnans Djursjukhus i Skara.
Tidigare veterinär sysselsättning: Distriktsveterinär (vikariat i sammanlagt ca 1 år) 1987–1995, Projektanställd vid Inst för livsmedelshygien, SLU/SVA 1988, Djurhälsoveterinär vid Skara Semin 1988–1997samt arbetat på Djursjukhuset i Skara 1991–1992.
Förtroendeuppdrag inom SVF: Inte inom SVF, men som SACO-ombud vid SLU i Skara 2004–2007.

Namn: Alexandra Vilén
Bor: Helsingborg
Födelseår: 1971
Veterinärexamen: 2001
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset i Helsingborg (smådjur).
Tidigare veterinär sysselsättning: Vid Regiondjursjukhuset Bagarmossen 2002–2003, tf distriktsveterinär i Laholm 2001.
Förtroendeuppdrag inom SVF: 2005 informationsansvarig, 2006 utbildningsansvarig, 2007 och 2008 internationellt ansvarig inom SVS smådjurssektion.

Namn: Sven Ödman
Bor: Linköping
Födelseår: 1958
Veterinärexamen: 1990
Nuvarande sysselsättning/anställd: Klinikveterinär och ägare av Djurdoktorn i Östergötland AB.
Tidigare veterinär sysselsättning: Djursjukhuset i Linköping, djurhälsoveterinär Skara semin i Söderköping, distriktsveterinär vikariat.

FVF
företagande veterinärers förening

Kom till vår monter...

under Veterinärkongressen den 6–7 november. Vi finns på Loftet, till höger om ingången, för att lyssna till dig och svara på frågor.

Informationsmöte

På kvällen den 6 november anordnas även ett informationsmöte. Lokal och klockslag meddelas senare.

Välkommen!

Kurs i hundens beteende – men var fanns veterinärerna?

I början av september anordnade Svenska Djursjukhusföreningens utbildningsbolag en kurs i hundens beteende ur veterinärmedicinskt perspektiv. Trots den tydligt veterinära vinklingen deltog bara ett fåtal veterinärer, varav en har sammanfattat kursdagarna som upplysning åt övriga.

insänt

27 personer varav bara sju veterinärer (!) samlades den 8–9 september på Bergendal Meetings i Sollentuna för att under två dagar lyssna på den mycket kunniga engelska veterinären Sarah Heath. Hon har i snart 20 år ägnat sig åt hundars och katters beteende och är nu ordförande för The European College of Veterinary Behavioural Medicine (Companion Animals).

Efter en inledande genomgång av hur hundar kommunicerar och hur vi ska lära oss förstå vad ”de säger” fortsatte Sarah med att på ett tydligt och övertygande sätt slå hål på myten om dominans i hunduppfostran. Sedan gav hon oss många handfasta knep om hur vi kan göra veterinärbesöken mindre obehagliga för våra hundpatienter. Hon visade också på hur beteende och sjukdom hänger tätt samman och hur viktigt det är att vi tar hänsyn till detta i vårt dagliga arbete.

Sarah Heath är ordförande för The European College of Veterinary Behavioural Medicine, och var också ensam föredragshållare under kursen i Sollentuna.

Efter denna späckade första dag fick vi avnjuta en delikat middag och därefter sova skönt och ladda batterierna inför dag två.

FEL ATT ANVÄNDA PLEGICIL

Morgonen använde Sarah till att förklara feromonernas ursprung och betydelse för hundar. Därefter presenterade hon många bevis på hur väl de kemiskt framställda DAP (Dog Appeasing Pheromone)-produkterna i form av doftavgivare, spray och halsband fungerar. Vi fick åter många handfasta tips om hur vi kan använda dem för att behandla och förebygga många problem. Innan lunch hann hon också med att beskriva att, precis som hos oss människor, har övervikt/fetma en stor beteendekomponent.

Efter en utsökt lunch fortsatte föreläsningarna med ett avsnitt om hur man kan behandla och framför allt förebygga problem med ljudöverkänslighet, åska, fyrverkerier och skott.

Det var ingen risk att vi kunde somna till efter lunchen när vi tydligt fick klart för oss att vi sannolikt år efter år har förvärrat problemet för många hundar genom att skriva ut Plegicil (sirap, tabletter) och liknande preparat inför fyrverkerisäsonger. Att använda acepromazin är enligt Sarah Heath rena djurplågeriet – substansen ökar ljudkänsligheten och minskar flyktresponsen hos hundarna, orsakar desorientering och förvirring. Den har dessutom ingen ”minnesförlust”-effekt vilket man ska eftersträva.

Veterinärer har sannolikt år efter år förvärrat problemet för många hundar genom att skriva ut Plegicil och liknande preparat inför fyrverkerisäsonger.

Dagen avslutades sedan med att vi fick lära oss hur vi ska ge våra åldrande, dementa hundar en bättre livskvalitet. Framför allt gavs många tips om hur vi ska hjälpa djurägarna att våga prata om problemen istället för att de avstår eftersom de befarar att allt veterinären ska föreslå är avlivning.

VETERINÄREN SOM RELATIONSVÄGLEDARE

Uppfylld av all denna klokskap var det bara en sak som störde mig när jag reste hem – varför var inte 70 eller fler veterinärer med på kursen och när får vi se denna viktiga kunskap inlemmad i den veterinära grundutbildningen?

Jag hoppas att arrangören VeTa-bolaget har möjlighet att köra både denna och den tidigare kattbeteendekursen i repris så att alla ni som inte tog chansen får en ny.

Vi veterinärer har en viktig roll att spela som vägledare för djurägare i relationen med deras sällskapsdjur, en relation som vi idag vet är mycket betydelsefull såväl socialt som fysiologiskt.

ULLA BJÖRNEHAMMAR
leg veterinär, ordförande Manimalis

MYBAC VETTECH
Laboratoriet

DITT LABORATORIEVAL

Klinisk veterinärmedicinsk mikrobiologi.

Swedac-ackrediterade undersökningar.

KONTAKTA OSS FÖR PRISLISTA, REMISSER, PORTOFRIA ADRESSLAPPAR OCH ÖVRIG INFORMATION.
MYBAC-VETTECH LABORATORIET AB, Tel: 08-55 635 625. Fax: 08-449 46 56. E-mail: vet@mybac-vettech.se. Hemsida: www.mybac-vettech.se

En rapport från fältet

26 timmar för att ”nödslakta” en allvarligt sjuk häst

Insändaren råkade i sin roll som hästpraktiserande veterinär ut för ett djurskyddsärende, där det tog 26 timmar att verkställa en nödavlivning av en häst. Han ifrågasätter gällande lagstiftning som medför långa beslutsvägar även i akuta djurskyddsfall.

insänt

På min telefontid blev jag uppringd av en djurskyddsinspektör angående ett 23-årigt ardennersto som av sin fodervärd bedömdes vara i mycket dåligt skick. Ägaren till hästen bodde på ett ställe, men fodervärden (en tidigare anställd av ägaren) hade hästen på bete flera mil därifrån. Ägaren var sedan tidigare under utredning för misstanke om brott mot djurskyddslagen.

Djurskyddsinspektören och jag bestämde att tillsammans med fodervärden träffas i den aktuella hästhagen klockan 12 samma dag. Efter en undersökning av hästen bedömde jag att hästen snarast möjligt skulle avlivas på grund av kraftiga och kroniska smärtsymtom i alla ben. Denna bedömning gjordes i samförstånd med inspektören och fodervärden. Vi var alla av den uppfattningen att beslutet var det rätta och i enlighet med gällande lagstiftning. Ett telefonsamtal till länsveterinären visade att han delade vår uppfattning att snarast avliva hästen.

En viss osäkerhet kunde dock iakttas hos inspektören. Klockan var nu 13.00. Hon meddelade att hon ville ordna med en del praktiska detaljer såsom transport av kroppen etc. Vi enades om att hon skulle ringa under eftermiddagen för att vi ånyo skulle träffas i hagen för att avliva hästen.

Omkring klockan 17.30 ringde inspektören mig igen och meddelade att efter kontakt med Jordbruksverkets djurskyddsansvarige (Björn Dahlén) var det inte möjligt att avliva hästen eftersom en känd ägare fanns. Denne måste först underrättas. Om denne motsatte sig avlivning måste beslut om omedelbart omhändertagande göras (var redan gjort) och beslutet verkställas av polis. Jag kontaktade omedelbart polisen för att förhöra mig om eventuell assistans från deras sida och fick ett jakande svar, men juridiken och andra praktiska detaljer måste först kontrolleras.

AVLIVNING EFTER 26 TIMMAR

Efter ytterligare ett samtal beslöt djurskyddsinspektören att avvakta till nästa morgon, jag biföll men underströk igen skyndsamheten i ärendet.

08.55 dagen efter ringde inspektören och meddelade att ärendet nu var överflyttat till en annan djurskyddsinspektör. Jag fick hennes telefonnummer och ringde genast upp henne. Hon var mycket förstående men inte helt insatt i ärendet.

Jag redogjorde för min uppfattning och gjorde helt klart att om inte hästen avlivades inom de närmaste timmarna kände jag mig tvingad att själv vända mig till länsstyrelsen och/eller SJV. Inspektören var dock helt överens med mig och lovade att hantera ärendet skyndsamt. Jag informerade henne att jag kontaktat polisen för eventuell assistans.

Vid 13-tiden ringde inspektören och meddelade att allt var klart och polis skulle verkställa beslutet om avlivning, dvs jag skulle avliva hästen och polismyndigheten skulle svara för borttransport av kroppen. Vi bestämde att träffas 14.30 i hagen med polis, djurskyddsinspektör, fodervärd samt undertecknad. Hästen avlivades 15.00, 26 timmar efter att beslut om avlivning tagits.

REFLEKTIONER FRÅN EN HÄSTPRAKTIKER

Jag har nu lärt mig att om ett svårt skadat eller sjukt djur påträffas, har veterinär eller polis rätt att avliva djuret om det bedöms vara av djurskyddsskäl motiverat, *och någon känd ägare inte finns att nå*. Om däremot djuret i fråga har en känd ägare måste denne först underrättas, och om ägaren tillstyrker är det bara att utföra åtgärden. Motsätter sig ägaren beslutet måste ett så kallat omedelbart omhändertagande ske vilket beslutas av kommunen, som oftast delegerat beslutsrätten till djurskyddsinspektören, eller polis, eller länsveterinär. När detta beslut är taget ska det verkställas av polisen, som dels har att arrangera själva avlivningen, dels ta hand om

kroppen, allt på ett regelmässigt sätt. Noteras ska att det är polismyndigheten som betalar för alla uppkomna kostnader i samband med verkställandet.

I detta fall var samtlig inblandad polispersonal helt oerfaren vad gäller såväl juridiska, praktiska som ekonomiska frågor rörande en situation som denna. Det krävdes således mycket arbete och tid för polismyndigheten.

BESLUTSVÄGARNA ÄR FÖR LÅNGA

Man kan således konstatera att beslutsvägarna är alldeles för långa och tröga. Hade det rört sig om en mer spektakulär skada såsom benbrott, stora sårskador, trafikolycka etc skulle ärendet sannolikt behandlats annorlunda. I detta speciella fall bedömer jag polisens medverkan som helt omotiverad och därmed en onödig kostnad för samhället. I de fall polisens medverkan anses nödvändig ifrågasätter jag att polisen ska ansvara för avlivning, transporter och eventuell uppstallning. Så vitt jag förstår är polisens medverkan motiverad när någon form av tvång kan behöva användas, vilket jag har full förståelse för. Man kan säkert finna betydligt bättre kompetens vad gäller djurhantering på annat håll såsom exempelvis hos de djurskyddande myndigheterna. Vad gäller uppkomna kostnader torde det för en lekman som jag vara helt naturligt att den myndighet som primärt står för kostnaderna i sin tur debiterar ägaren.

Noteras ska att hela den här händelsen inträffade under kontorstid – jag kan knappt föreställa mig hur många timmar det tagit under icke normal arbetstid.

DAGS ATT SE ÖVER REGELVERKET

En för Sveriges veterinärkår sannolikt mycket förvånande följd av regelverket är:

Om en veterinär, en polis och en djurskyddsinspektör (gäller de flesta kommuner) står inför ett svårt skadat eller svårt sjukt djur med känd ägare är veterinären den enda som inte får fatta beslut och verkställa en omedelbar avlivning. Är det inte dags att se över regelverk, rutiner och utbildning så vi slipper fler 26-timmars avlivningar i framtiden, samt veterinärens roll blir helt klar?!

Som banveterinär sedan många år vill jag slutligen ställa frågan: Vad säger lagen?

Du tjänstgör som ban/tävlingsveterinär. I samband med tävling skadas en deltagande häst så svårt att det för dig är självklart att hästen ska avlivas. Nu kommer ägaren/tränaren fram till dig och motsätter sig ditt beslut om avlivning. Hon/han vill att hästen först undersöks på en närliggande klinik som öppnar två dagar senare. Vad kan du göra? Vad ska du göra? Hur verkställer du ditt beslut?

ANDERS BERGQVIST
leg veterinär, Marstrand

Avdelningen för kirurgi och medicin stordjur
Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU

Inbjuder till DELKURS 1 och 2 samt EXAMINATION i

Hästtandvård

Kurserna vänder sig till veterinärer med hästpraktik.
Plats: Hästkliniken, Klinikcentrum, SLU, Uppsala.

DELKURS 2: fredag–söndag, 14–16 november 2008
För tillträde till denna kurs krävs genomgången delkurs 1.
Teori: Tumörer, missbildningar, stomatiter, gingiviter, parodontiter, medicinska behandlingar, provtagning, tuggmekanik, grundprinciper tandreglering, intra- och extraoral röntgen, scintigrafi och ultraljud av mandibula-/maxillaområdet, instrumenthantering.
Praktiska övningar: Bilddiagnostik, tandreglering, instrumenthantering.
Lärare/instruktörer: Leg. veterinärerna Maggie Ulhorn, Sofia Tensélius, Ylva Rubin och Ove Wattle m.fl. samt leg. tandläkare Torbjörn Lundström.
Kostnad: 6 200:– + moms.

DELKURS 1: lördag–söndag, 7–8 februrai 2009
Teori: Tuggsystemets anatomi och fysiologi, metodik för registrering av förändringar i munhålan, vanliga normalvariationer och sjukliga förändringar, diagnos och behandling.
Praktiska övningar: Munhåleundersökning inklusive bedömning av olika fynd, vanliga åtgärder som korrigering av orsaker som bidrar till förekomst av sår, inflammationer/infektioner i munhålan och onormal tuggrörelse.
Lärare/instruktörer: Leg. tandläkare Torbjörn Lundström samt leg. veterinärerna Sofia Tensélius, Anna Tell och Ove Wattle m.fl.
Kostnad: 4 400:– + moms.

Då halva kurserna består av praktiska övningar under handledning är antalet deltagare begränsat till 24 st/kurs och examinationen till 10 deltagare. Lunch och kaffe + en kursmiddag/kurs ingår i priset. Skriftligt material kommer att skickas ut en vecka innan delkurs 1 under förutsättning att avgiften är betald. Deltagarna får själva ordna logi samt ta med sig oömma kläder för de praktiska övningarna. Bindande anmälan skickas helst via e-mail till ove.wattle@kv.slu.se, alternativt via telefon 018–67 13 86.
Kursansvarig: VMD Ove Wattle.

EXAMINATION: torsdag 11 december 2008
Examination för max 10 personer som har godkänt deltagande i delkurserna 1–3 och som senast en månad innan examinationen skickat in tre fallpresentationer på upp till en A4-sida vardera. Examinationen omfattar en teoretisk och en praktisk del. Vid examinationen bereds en av SVS utsedd oberoende övervakare att delta.
Examinatorer: Torbjörn Lundström och Ove Wattle.
Kostnad: 3 000:– + moms.

Kunskap om lagen möjliggör snabba beslut

Jordbruksverkets djurskyddschef konstaterar i en kommentar till Anders Bergqvists insändare att avlivning i ett djurskyddsärende kan gå fort om alla vet sin roll i spelet. Tyvärr saknas fastställd delegation av nödvändig beslutsrätt till rätt personer i många lokala myndigheter.

replik

Att en veterinär med stöd av 30 § djurskyddslagen (DL) får avliva ett sjukt eller skadat djur som är utsatt för kraftigt lidande av ett slag som motiverar omedelbar avlivning, tror nog många veterinärer sig veta. Även jag tills Djurskyddsmyndigheten gjorde en rättsutredning 2005 och förklarade det juridiska förhållandet. Detta är utförligt beskrivet på sidorna 42–44 i SVT nr 7, 2005. Artikeln finns tillgänglig på www.svf.se för medlemmar i SVF, därför kommenterar jag endast omhändertagande av djur som är utsatt för lidande.

Jag delar Anders Bergqvists frustration över att det ska ta så lång tid att avliva en häst som är utsatt för ett kraftigt lidande. Tyvärr saknas genomtänkta handlingsplaner, nedskrivna checklistor och fastställd delegation av nödvändig beslutsrätt till rätt personer i många kommuner (och kanske även en del länsstyrelser) för åtgärder i brådskande läge. Enligt Anders beskrivning av händelseförloppet hade nödvändiga kontakter för ett snabbt beslut tagits redan efter en timme. Det framgår inte klart av insändaren, men Anders har meddelat mig muntligen att djurägaren redan hade motsatt sig avlivning.

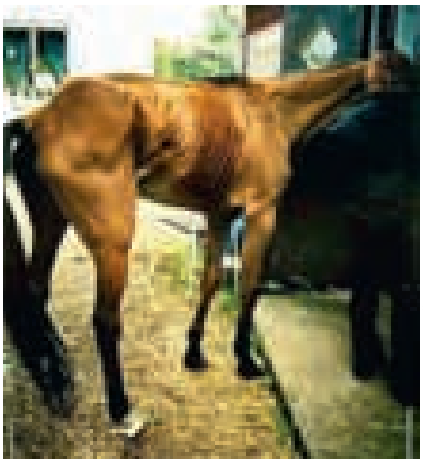

Foto: Länsstyrelsen i Östergötland.

När alla myndighetspersoner vet sin roll kan djurskyddsärenden hanteras snabbt. Bilden visar hästen "Pinnen" som i ett uppmärksammat fall 2001 omhändertogs och avlivades direkt.

TVÅ BESLUT BEHÖVS

Två beslut behövs för att kunna avliva hästen: omhändertagande enligt 32 § DL och beslut om vad som ska ske med hästen enligt 34 § samma lag. Beslut om omhändertagande kan fattas av kommunen, polisen eller länsstyrelsen. Myndigheten har t o m skyldighet att omhänderta ett djur som är utsatt för lidande när övriga förutsättningar enligt 32 § DL är uppfyllda. Om kommun eller polis beslutar enligt 32 § ska beslutet snarast underställas länsstyrelsen som ska avgöra om det ska fortsätta att gälla. När länsstyrelsen fastställer omhändertagandet ska de besluta vad som ska ske med hästen. Lagen ger tre möjligheter: hästen kan säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas.

OMHÄNDERTAGANDE MÅSTE SKÖTAS RÄTT

När en myndighet gör ingrepp i en medborgares liv måste den som är föremål för åtgärden få möjlighet att påverka situationen, dvs personen måste få lämna synpunkter i ärendet. Det kallas att ärendet kommuniceras. Ett omhändertagande innebär att myndigheten tar personens egendom (djuret) i beslag, övertar ägaransvaret och bestämmer vad som ska ske med djuret. Ett så kraftigt ingripande måste ske enligt förvaltningsrättsliga regler, annars är personen utsatt för ett övergrepp eller maktmissbruk. Felaktigt agerande straffar sig genast i den rättsliga prövning som följer.

Den normala gången är att kommunen beslutar om ett omedelbart omhändertagande av djuret som är utsatt för lidande. Polisen flyttar djuret och ser till att det får nödvändig skötsel så att lidandet upphör. Ärendet överlämnas till länsstyrelsen och djurägaren får möjlighet att yttra sig över handlingarna i ärendet. Därefter bestämmer länsstyrelsen om omhändertagandet ska fortsätta att gälla

och i så fall vad som ska ske med djuret. Åtgärderna verkställs genom polisens försorg.

SNABBA BESLUT MÖJLIGA

17 § förvaltningslagen ger myndigheten rätt att i vissa fall besluta utan att först kommunicera ärendet. Bland annat om kommunicering skulle göra att ett brådskande beslut försvåras eller fördröjs. Ett beslut behöver inte heller vara skriftligt. I ett fall som detta skulle djurskyddsinspektören (kommunen) kunna besluta om omhändertagande genast på plats med stöd av 32 § DL och veterinärens utlåtande. Länsveterinären (länsstyrelsen) skulle kunna besluta per telefon att fastställa omhändertagandet med samma lagstöd och med stöd av djurskyddsinspektörens rapport och veterinärens bedömning. Samtidigt beslutar länsstyrelsen att hästen ska avlivas och polisen får i uppdrag att verkställa detta.

I det här fallet när alla närvarande delar bedömningen att hästen ska avlivas behöver polisen inte ens åka ut till platsen. De verkställer avlivningen genom att uppdra åt veterinären att utföra den. Veterinären kan då genast avliva hästen och lidandet upphör därmed. Snarast möjligt, i normalfallet nästa arbetsdag, ska skriftliga beslut följa upp de muntliga och delges djurägaren för att denne ska kunna överklaga besluten och få dem prövade i en högre instans. Vad kan djurägaren få ut av ett överklagande? Eftersom hästen är död går det ju inte att få den tillbaka, istället kan djurägaren få skadestånd om det visar sig att felaktiga beslut låg bakom avlivningen. Det kan t ex vara så att allt egentligen är korrekt förutom att den person på kommunen eller länsstyrelsen som beslutade inte hade rätt att besluta enligt beslutseller delegationsordningen. Då blir besluten ogiltiga. Detta agerande förutsätter god personkännedom och kompetens så att länsstyrelsen kan lita på att kommunen gör rätt.

ALLA MÅSTE VETA SIN ROLL I SPELET

Att det kan gå fort om alla vet sin roll i spelet har jag själv erfarenhet av i mitt tidigare arbete som länsveterinär. Efter arbetsdagens slut satt jag på landsvägsbuss när en veterinär från djursjukhuset kontaktade mig angående en (psykiskt labil) djurägare som motsatte sig en nödvändig avlivning. Länsstyrelsen (jag) beslutade genast att omhänderta katten och att den skulle avlivas. Jag fick fatt i polismästaren som satt på sin cykel på väg hem. När jag hade förklarat läget för honom ringde han länskommunikationscentralen som genast skickade ut en patrull till djursjukhuset. Polisen verkställde avlivningen genom att ta hand om djurägaren medan veterinären gjorde ➤

Prisvärt vaccin från 14:60/dos exkl. moms!

AD&D-02-2008

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain.

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel:08-449 46 50.
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se

NORDVACC

sitt jobb. Katten var avlivad inom en timme efter det inledande samtalet. Den skriftliga byråkratin sköttes nästa dag.

Anders Bergqvist efterlyser kortare beslutsvägar. Överföringen av ansvaret för allt djurskyddsarbete från kommunerna till länsstyrelserna den 1 januari 2009 leder bland annat till att hela handläggningen av ärendet sker på samma myndighet. Endast verkställigheten ligger utanför. Av olika skäl anser jag att det är bra. Det bör inte vara samma myndighet som beslutar och verkställer. Myndigheten kan hämmas i sin beslutsvilja om man vet att det kommer att bli ett arbetskrävande och dyrt omhändertagande. Precis som Anders efterlyser ”ska kostnaden slutligt betalas av den mot vilken åtgärden har riktats” men tyvärr brukar det sällan vara möjligt.

LAGEN GÄLLER ÄVEN BANVETERINÄRER

Funderingarna angående banveterinärernas situation är högst relevanta och förtjänar mer uppmärksamhet. Det som Anders beskriver som en högst förvånande följd av regelverket är däremot fel. Ingen av de uppräknade får fatta beslut och verkställa en omedelbar avlivning mot ägarens vilja. Det är, som har framgått här, endast länsstyrelsen som får avgöra vad som ska ske med det omhändertagna djuret.

Till sist en reflektion om lidande. I många fall kan lidandet i väntan på en tyvärr fördröjd avlivning minskas genom läkemedelsbehandling.

BJÖRN DAHLÉN
processchef djurskydd, Jordbruksverket

---

noterat

Nytt informationshäfte om rena nötkreatur

I början av september utkom en broschyr om rena nötkreatur som Svenska Djurhälsovården utarbetat tillsammans med Taurus. Syftet med skriften är att lämna exempel till djurägare på hur nötkreatur i olika inhysningssystem kan hållas rena. Tips ges också på hur djur som inte passar i ett inhysningssystem ska hanteras under uppfödning och inför slakt, för att inte drabbas av nedsmutsning. Författarna understryker att det finns både djurskyddsskäl och livsmedelshygieniska skäl bakom att nötkreatur ska hållas rena.

Djurägare i behov av råd kan rekvirera broschyren ”Rena nötkreatur – om hur nötkreatur ska hållas rena under uppfödning och inför slakt” antingen från sitt slakteri eller från Svenska Djurhälsovården eller Taurus. Broschyren kommer också att

läggas ut på hemsidorna www.taurus.mu och www.svdhv.org. Broschyren är finansierad av medel ifrån Jordbruksverket, delvis genom EU-medel.

Gör din litteratursökning på www.svf.se

Som medlem i veterinärförbundet har man möjlighet att utan någon kostnad utföra litteratursökningar på den internationella vetenskapliga databasen Pub Med. Logga bara in på medlemsdelen av förbundets hemsida www.svf.se, och tryck på rubriken ”Sökning på Pub Med”. Större delen av den naturvetenskapliga världen ligger för dina fötter, bara några tangenttryckningar bort.

Bättre villkor för slaktdjur

Nu ska villkoren för slaktdjur över hela EU bli bättre, rapporterade nyhetsbrevet EU direkt den 24 september. Förbättringen blir resultatet av ett förslag till ny lagstiftning som EU-kommissionen antog den 18 september. Enligt Androulla Vassiliou, kommissionär med ansvar för folkhälsofrågor, är de nuvarande EU-reglerna på området förlegade och behöver ses över.

”Detta kommer att innebära stor skillnad när det gäller hur djur behandlas i samband med slakt”, säger Vassiliou.

Förslaget täcker allt från hur slakterilokaler ska utformas till vilka bedövningsmetoder som får användas. Alla slakterier, med undantag för de riktigt små, måste utse ett djurskyddsombud som ska se till att bestämmelserna efterlevs. All personal som hanterar slaktdjur ska också genomgå grundläggande utbildning i djurskydd. Slakterierna ska även kvalitetskontrollera den egna verksamheten med ett system liknande det som redan finns på plats för livsmedelshygien.

Livsmedelsverket övertar styckningskontrollen

Vid årsskiftet övertar Livsmedelsverket ansvaret för kontrollen av landets samtliga styckningsanläggningar, kungjorde verket i ett pressmeddelande den 18 september.

Sedan den nya EG-lagstiftningen trädde i kraft 2006 krävs det en officiell veterinär för kontrollerna på alla styckningsanläggningar. Tidigare fanns inte detta krav för de mindre anläggningarna i Sverige. Idag är det kommunerna som har kontrollansvaret för de flesta styckningsföretag som producerar mindre än fem ton i veckan.

För en del mindre kommuner med få anläggningar har det varit ett problem att uppfylla kravet om veterinära kontroller. Nu har regeringen beslutat att Livsmedelsverket tar över ansvaret för godkännande och kontroll av samtliga styckningsanläggningar i Sverige från den 1 januari 2009. Livsmedelsverket uppskattar att det idag finns 160-200 styckningsanläggningar med en kommun som kontrollmyndighet.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Mikroabscederande/pyogranulomatös encefalit (centralnervös listerios).

På översiktsbilden ser man diffust avgränsade härdar av inflammatoriska celler i hjärnparenkymet, lokaliserade till den vita substansen (Figur 3, svart pil). Infiltration av inflammatoriska celler iakttas också runt kärl i vävnaden (Figur 3, grön pil). Närbilden avslöjar att de inflammatoriska cellerna i härdarna är en blandning av neutrofiler med segmenterad kärna (Figur 4, röd pil) och större makrofager med rund eller bönformad kärna och relativt rikliga mängder ljust eosinofil cytoplasma (Figur 4, svart pil). Cellsammansättningen i härdarna är densamma som i klassiska bölder/abscesser, varför förändringen går under benämningen ”mikroabscess”, även om den för abscesser typiska avgränsande, fibrösa kapselbildningen saknas. Som alternativ term används ibland ”pyogranulom”.

De påvisade mikroskopiska förändringarna är mycket typiska för encefalit orsakad av *Listeria monocytogenes* hos idisslare. Detta gäller såväl inflammationens härdformiga, purulenta karaktär som dess lokalisation till hjärnstammen.

DISKUSSION

Fall av centralnervös listerios hos idisslare ses nästan uteslutande hos vuxna djur, och är ofta associerade med utfodring av ensilage. Orsaken kan vara ofullständig fermentering av stråfodret, vilket gynnar tillväxten av *Listeria monocytogenes*. Bakterien anses nå centrala nervsystemet genom att först via små sår i munslemhinnan ta sig igenom denna och därefter migrera i retrograd riktning i kranialnerver, främst i trigeminusnerven, för att så småningom nå hjärnstammen. Inflammationen som utvecklas i området framkallar sedan störningar i olika hjärnstamsfunktioner, med bland annat cirkelgång som ett klassiskt symtom.

Säker diagnos kan ställas först postmortalt. De mikroskopiska förändringarnas karakteristiska drag gör att en rutinhistologisk undersökning av hjärnan, med betoning på hjärnstamsområdet, oftast är tillräcklig för en tillförlitlig sannolikhetsdiagnos, då inget annat känt agens ger en likadan bild. För att med säkerhet verifiera diagnosen etiologiskt krävs att bakterien identifieras i vävnaden. Detta kan göras genom odling från färsk hjärnstamsvävnad, eller genom en immunhistokemisk undersökning av fixerad dito.

Principen vid den immunhistokemiska undersökningen är, starkt förenklat, att visualiserade (”färgade”) antikroppar mot *Listeria monocytogenes* läggs på de förändrade vävnadssnitten. Om bakterierna finns i vävnaden kommer antikropparna att fästa till dem, vilket kan avläsas som en positiv färgreaktion.

Listeria monocytogenes kan förutom den beskrivna centralnervösa inflammationen även ge upphov till intrauterin infektion med abort som följd, samt septikemi hos neonatala och mycket unga djur. De tre formerna av infektionen överlappar sällan varandra, utan uppträder som separata syndrom.

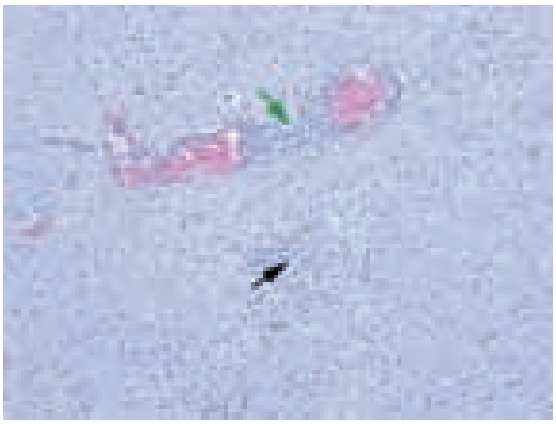

FIGUR 3. *Mikroabscederande/pyogranulomatös encefalit orsakad av* Listeria monocytogenes. *I parenkymet ses diffust avgränsade härdar av inflammatoriska celler (svart pil). Även runt kärl i vävnaden kan infiltration av inflammatoriska celler ses (grön pil). HE-färgning, cirka 50 gångers förstoring.*

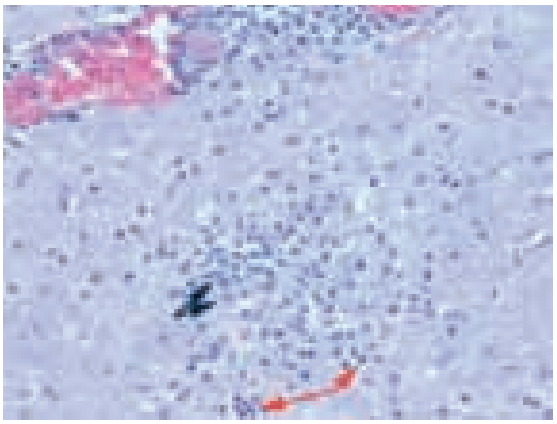

FIGUR 4. *Mikroabscederande/pyogranulomatös encefalit orsakad av* Listeria monocytogenes. *Bilden visar en mikroabscess bestående av neutrofiler (röd pil) och makrofager/histiocytära celler (svart pil). HE-färgning, cirka 100 gångers förstoring.*

IN MEMORIAM

Till minne av Helena Karlsson

Helena Karlsson (född Frey) avled den 22 augusti 2008, 35 år gammal, efter en tids sjukdom.

Helena växte upp i Västerås och hade tidigt ett stort djurintresse. Framför allt hästarna var en stor del av hennes liv, men även kaniner, katter och hundar kom att tillhöra familjen. 1997 påbörjade Helena veterinärutbildningen i Uppsala efter att dessförinnan ha utbildat sig till undersköterska, men sen följt sitt hjärta och fortsatt läsa vidare. Under studietiden behöll hon sitt hästintresse och fortsatte att tillbringa mycket tid i stallet. Helena var en mycket jordnära person, som trivdes bäst med att bo långt ute på landet med närhet till djuren och naturen

som hon levde för. Avsaknad av körkort stoppade henne inte från att bo där hon ville, utan hon kom alltid cyklande med andan i halsen genom den värsta snömodden.

Den första anställningen som veterinär kom sommaren 2002 då Helena jobbade som tf klinikveterinär på Djursjukhuset i Jönköping. Efter examen 2003 fortsatte hon direkt på den inslagna banan med smådjur och fick jobb på Hallands Djursjukhus. Där var hon kvar till 2005, och hade därefter en kortare anställning på en mindre klinik i Ängelholm. Samma år inträffade stormen Gudrun, med tre veckors strömavbrott som följd. Detta förde henne samman med blivande maken Henrik och kärleken kom äntligen in i hennes liv på allvar.

Under 2006 möttes vi av det dystra beskedet att Helena drabbats av cancer. Men istället för att dras ned av sjukdomen valde hon att kämpa emot med en otroligt positiv inställning och en vilja utan dess like. Helena fann en glädje och styrka i att löpträna under hela sjuk-

HUNDREHABILITERING MED VIBROSFÄR™

Nu har kombinerad balans- och vibrationsträning med Vibrosfär™ börjat användas av veterinärer som ett komplement till rehabilitering och träning av främst hundar. Vibrosfär™ är liten och lättanvänd. Och hundarna gillar träningen!

Träningen är lämplig för bl.a. äldre hundar med dålig muskulatur och nedsatt balans, hundar med kroniska rörelseproblem/smärttillstånd och som del i rehabiliteringen efter ortopediska ingrepp samt som alternativ/komplement till simning.

Vibrosfär™ har använts på NäsetVeterinären i Höllviken sedan årsskiftet. För ytterligare information kring rehabilitering av hundar med Vibrosfär™, kontakta veterinär Birgitta Lindblad eller djursjukvårdare Ida Valentin på tel 040-45 45 09 eller ProMedVi på info@promedvi.com eller på 046-540 90 60.

Vibrosfär™ demonstreras i Ceva VetPharmas monter Ö 26 på Veterinärkongressen den 6–7 november.

ProMedVi®
www.promedvi.com

domstiden och förra hösten deltog hon i Tjejmilen i Stockholm och i maj 2008 i Göteborgsvarvet. Hon försökte vända det hemska till en lärdom om hur man ska ta tillvara på det man har i livet och leva i nuet. Efter de svåra återfallen reste hon sig och visade läkekonsten att hennes sjukdom hade ett annat ansikte än det som läkarna envist hade beskrivit för henne. Helena hade alltid kloka ord och uppmuntrande kommentarer att komma med, trots att hennes eget liv var en berg- och dalbana.

Tyvärr räcker inte viljan alltid till när man som bäst önskar det. Det är med stor sorg och saknad vi får konstatera att vi i fortsättningen får klara oss utan Helenas råd och stöd. Våra tankar går till Helenas närmaste, maken Henrik, på gården hemma i Getinge.

För vänner och kolleger
Ulrika Kjellman och Eva Lannek

---

kanslinytt

Vice ordförande Åsa Bergquist slutar

Åsa Bergquist, vice ordförande i veterinärförbundet har fått tjänst på FVO (Food and Veterinary Office) som är placerat på Irland. Hon kommer därför att lämna sitt vice ordförandeuppdrag i förbundet från och med 1 november. Under resten av året kommer posten att vara vakant. Information om fyllnadsvalet finns på annan plats i detta nummer av SVT.

Förbundet beklagar mycket att Åsa lämnar sitt förtroendeuppdrag där hon varit en ”klippa” under många år med en bred och gedigen erfarenhet som varit mycket värdefull. Samtidigt är vi naturligtvis stolta över att svensk veterinär kompetens ännu en gång gör sig gällande i internationell konkurrens och gratulerar Åsa.

Tack Åsa för Ditt förtroendearbete i Sveriges Veterinärförbund och lycka till på Din nya tjänst!

KARIN ÖSTENSSON
förbundsordförande

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Livsmedelsverket har som mål att vara en av Sveriges bästa arbetsplatser som utmärks av strävan att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla Se även www.slv.se

Livsmedelsverket söker

Besiktningsveterinär/Länsveterinär

till Visby i region Mitt

Anställningen är på 100 % hos Livsmedelsverket och arbete åt Länsstyrelsen i Gotlands län (länsveterinär) kommer att ingå.

Arbetsuppgifter
Som besiktningsveterinär arbetar Du med livsmedelssäkerhet, djurskydd samt smittskydd genom kontroller i samband med slakt och genom granskning av företagens system för att styra sina processer mot säkra livsmedel. Obduktioner av svin, får och nöt ingår dessutom till viss del i tjänsten. Du arbetar i ett team med fyra andra medarbetare, en veterinär på heltid samt tre tillsynstekniker.

Som länsveterinär arbetar du med livsmedelssäkerhet, djurskydd och smittskydd, främst genom regional samordning. Du arbetar på Länsstyrelsen i ett team tillsammans med länsveterinär, djurskyddsinspektörer och övrig personal som främst arbetar med landsbygds- och lantbruksfrågor.

Kvalifikationer
Tjänsten förutsätter svensk veterinärlegitimation. Du behöver kunna arbeta självständigt och ha mycket god kommunikations- och samarbetsförmåga samt behärska svenska bra i tal och skrift och förstå engelska. B-körkort är ett krav.

För arbetsuppgifterna som besiktningsveterinär är erfarenheter av livsmedelshygien och kvalitetsfrågor i livsmedelsproduktion samt av arbete vid slakteri meriterande.

För arbetsuppgifterna som länsveterinär är erfarenheter av myndighetsarbete och dokumenterat intresse för kontrollfrågor meriterande.

Upplysningar
Välkommen att kontakta regionchef Henrik Björnfot, 0709-24 55 12 (gäller besiktningsveterinär) eller chef Thomas Persson, 0705-32 24 98 (frågor rörande länsveterinär). Representant för SACO AVF är Laszlo Lak, 0706-08 53 19 och för ST Rune Lundén, 0708-69 68 04.

Mer information om Livsmedelsverket finns på www.slv.se och om Länsstyrelsen i Gotlands län på www.i.lst.se.

LIVSMEDELS VERKET

Ansökan
Välkommen med Din ansökan, märkt dnr 3203/08, senast den 28 oktober 2008, till adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: Livsmedelsverket@slv.se.

kongresser & kurser

Svenska

Nya

14–16/11 -08. Delkurs 2 i Hästtandvård arrangeras på SLU, Uppsala av Avdelningen för kirurgi och medicin stordjur, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU. Info: ove.wattle@kv.slu.se

7–8/2 -09. Delkurs 1 i Hästtandvård arrangeras på SLU, Uppsala av Avdelningen för kirurgi och medicin stordjur, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU. Info: ove.wattle@kv.slu.se

Tidigare publicerade

16–17/10 -08. Kurs i Reproduktion, grund, hund och katt. Arr: VeTA-bolaget (SVT 8–9/08)

17–18/10 -08. Kurs i Ultraljud, grund, smådjur. Arr: VeTA-bolaget (SVT 8–9/08)

17–18/10. Kurs i dermatologi, hund och katt, Hasselfors. Arr: Jan F Andersen AB (JFA) (SVT 2/08)

17–18/10 -08. Kurs i Leversjukdomar hos Hund och Katt, Lund. Arr: SPUV/Swevet Piab AB (SVT 7/08)

23/10 -08. Kurs i Epilepsi, Göteborg. Arr: Synapsen i samarbete med Blå Stjärnans djursjukhus i Göteborg och Skara (SVT 8–9/08)

24/10 -08. Kurs i Neurologiska fall i samband med kursen i Epilepsi den 23/10, Göteborg. Arr: Synapsen i samarbete med Blå Stjärnans djursjukhus i Göteborg och Skara (SVT 8–9/08)

24/10 -08. Kurs i Kaninsjukdomar, Täby. Arr: SPUV/Swevet Piab AB (SVT 7/08)

24–25/10 -08. Nordiskt djurtransportseminarium, Jönköping. Arr: Nordiska ministerrådet. Info: www.nordiskt-djurtransportseminarium.org (SVT 12/08)

30–31/10 -08. Ultraljudskurs grundläggande, buk, Solna. Arr: Kruuse Svenska AB (SVT 2/08)

5/11 -08. Veterinary Wound Healing Association 11th Annual Scientific Meeting, Uppsala. Arr: Veterinary Wound Healing Association i samarbete med SLU (SVT 11/08)

6–7/11 -08. Veterinärkongressen, Undervisningshuset, SLU, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund (SVT 5/08)

7–8/11 -08. Kurs i radiologi, Hasselfors. Arr: Jan F Andersen AB (JFA) (SVT 2/08)

21–22/11 -08. Kurs i Förgiftningar hos hund och katt, Lund. Arr: SPUV (SVT 10/08)

25/11 -08. Kvällssymposium om smådjursvacciner, Stockholm. Arr: Intervet Schering-Plough Animal Health (SVT 10/08)

26/11 -08. Kvällssymposium om smådjursvacciner, Göteborg. Arr: Intervet ➤

Norrtälje Djurklinik AB

Leg. vet. Anne Lundqvist, Leg. vet. Tove Hjorth

Vill du jobba som SMÅDJURSVETERINÄR, men slippa helger och jourer? Då har vi platsen för dig!

Norrtälje Djurklinik, mitt i centrala Norrtälje, bedriver smådjurssjukvård och söker en ***legitimerad veterinär för en längre tids vikariat***, dock ej jour- eller helgverksamhet. Kliniken ligger i stora ljusa lokaler och innefattar eget lab, ultraljud & digitaliserad röntgen samt operationssal med inhalationsanestesi, vilket gör att vi kan utföra en del större kirurgiska ingrepp.

Vi söker dig som är öppen och framåt samt har lätt att arbeta i en mindre grupp men även enskilt, och vi lägger stor vikt på att du har en kundnära attityd och är serviceinriktad. Vårt sammansvetsade gäng består av två veterinärer samt tre erfarna sköterskor som trivs mycket bra tillsammans och har som målsättning att erbjuda kvalitativ djursjukvård med personlig service, hög ambitionsnivå kombinerat med en familjär framtoning, så den viktigaste meriten är social kompetens. Allt annat kan du få hjälp med.

Du kommer att arbeta som smådjursveterinär med både kirurgisk och medicinsk behandling. Tjänsten innefattar 90 %, men en lägre deltidsgrad kan även diskuteras. En fortsatt anställning efter vikariatet kan även vara aktuellt. Lön enligt överenskommelse, kollektivavtal finns. Tillträde enligt överenskommelse.

Välkommen med din ansökan senast den 30 november till Norrtälje Djurklinik AB, Stockholmsvägen 25, 761 43 Norrtälje. Ange dina referenser i ansökan.

Frågor besvaras av Marie Mattsson Kollberg eller Cathrine Karlsson på telefon 0176-22 44 55, alternativt via någon av mail-adresserna:

- marie.mattsson-kollberg@norrtaljedjurklinik.se
- cathrine.karlsson@norrtaljedjurklinik.se

Vill du veta mer om kliniken, kan du besöka vår hemsida www.norrtaljedjurklinik.se.

➤ Schering-Plough Animal Health (SVT 10/08)

26–27/11 -08. Kurs i Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker. Arr: VeTA-bolaget (SVT 8–9/08)

27/11 -08. Kvällssymposium om smådjursvacciner, Lund. Arr: Intervet Schering-Plough Animal Health (SVT 10/08)

28–29/11 -08. Kurs i Immunologi, grund. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.djursjukhusforeningen.com (SVT 8–9/08)

1–5/12 -08. Kurs i Oral Surgery, Halmstad. Arr: European School for Advanced Veterinary Studies, ESAVS (SVT 3/08)

2–3/12 -08. Kurs om Djurhälsoarbete i AMS, Skara. Arr: Svensk Mjölk (SVT 12/08)

5/12 -08. Grundläggande kurs om skötsel, beteende och sjukdomar hos fåglar, Helsingborg. Arr: SPUV/Swevet Piab AB (SVT 7/08)

5–6/12 -08. Kurs i Dermatologi, steg 2, smådjur. Arr: VeTA-bolaget (SVT 8–9/08)

8–9/12 -08. Laparoskopikurs, Linköping. Arr: RGB Education, Djurdoktorn i Östergötland AB, Scandivet och Karl Storz (SVT 10/08)

Smådjursveterinär Linköping

Valla Djurklinik i Linköping bedriver smådjurssjukvård med jourverksamhet. Vi är idag sex veterinärer och 16 TA. Kliniken är centralt belägen i rymliga, ljusa lokaler med modern utrustning för olika typer av kirurgi, digital röntgen, nytt ultraljud och eget lab.
I verksamheten ingår även rehabiliteringsavdelning med pool.

Arbetsuppgifter: Du kommer att arbeta som smådjursveterinär med både kirurgisk och medicinsk behandling. Du cirkulerar mellan operation, poliklinik och stallavdelning. Jourtjänstgöring ingår (inga nätter). Även deltidsanställning kan diskuteras.

Kvalifikationer: Du arbetar idag som smådjursveterinär och har några års erfarenhet av yrket. Vi sätter stort värde på en positiv attityd och hög social kompetens. Du bör ha specialistexamen i hundens och kattens sjukdomar. För rätt person erbjuds goda utvecklings- och utbildningsmöjligheter.

Tillträdesdatum efter överenskommelse.
Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av Helene Backman, chefveterinär, telefon 013-31 76 35 eller helene.backman@valladjurklinik.se.

Välkommen med din ansökan till Valla Djurklinik, Ann-Cathrine Rosenblad, Westmansgatan 21, 582 16 Linköping. Ansökan, med meritförteckning, skall vara oss tillhanda snarast, dock senast 3 november. Märk kuvertet "Veterinär".

Valla Djurklinik
www.valladjurklinik.se

JORDBRUKS VERKET

Distriktsveterinärerna

Vi söker veterinärer

Tillsvidareanställning

Linköping – 100 % (**dnr 06-10171/08**)

Vikariat

Norrköping – ett långtidsvikariat
(dnr 06-10172/08)

Fullständig annons och korttidsvikariat finns på Internet.

Sista ansökningsdag är 28 oktober 2008 om inget annat anges i annonsen.

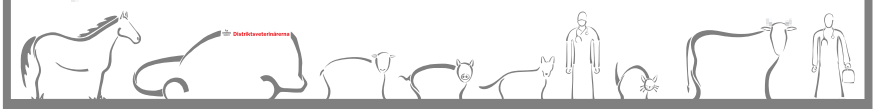

Jordbruksverket, 551 82 Jönköping
tfn 036-15 50 00
www.sjv.se/distriktsveterinarerna
e-post: jordbruksverket@sjv.se

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

13–16/11 -08. bpt Congress: Dairy Herd Health Management anordnas i Hannover, Tyskland av bpt, German Association of Veterinary Practioners, delvis samtidigt som mässan Eurotier (11–14/11). Info: www.bpt-akademie.de

Tidigare publicerade

17–19/10 -08. Southern European Veterinary Conference, SEVC, Barcelona, Spanien (SVT 6/08)

20–31/10 -08. Kurs i Ophtalomology I, Luxemburg (SVT 3/08)

22–26/10 -08. The Original Basic Veterinary Chiropractic Course – Module I Sacropelvic, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

22–26/10 -08. Intensive Neuroscience Based Chiropractic Seminar with Hands on Practical Training Focussing on Horses and Dogs, Module 1, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

25–26/10 -08. Patient Oriented Approach in Veterinary Clinical Pathology, Viul, Norge (SVT 2/08)

13–15/11 -08. BCVA Congress, Killarney, Irland, (SVT 8–9/08)

17–28/11 -08. Kurs i Internal Medicine I, Utrecht, Nederländerna (SVT 3/08)

19–23/11 -08. Intensive Neuroscience Based Chiropractic Seminar with Hands on Practical Training Focussing on Horses and Dogs, Module 2, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

29–30/11 -08. Kurs i akutmedicin på smådjurspraktik, Viul, Norge (SVT 2/08)

1–5/12 -08. Kurs i Small Animal Therapy Internal Medicine and Oncology, Luxemburg (SVT 3/08)

3–7/12 -08. The Original Basic Veterinary Chiropractic Course – Module II Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

6–7/12 -08. Kurs i användning av gasanestesi, Viul, Norge (SVT 2/08)

7–11/1 -09. The Original Basic Veterinary Chiropractic Course – Module III Cervical, Sittensen, Tyskland (SVT 10/08)

14–18/1 -09. Intensive Neuroscience Based Chiropractic Seminar with Hands on Practical Training Focussing on Horses and Dogs, Module 3, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

11–15/2 -09. The Original Basic Veterinary Chiropractic Course – Module IV Extremities, Sittensen, Tyskland (SVT 10/08)

11–15/2 -09. Intensive Neuroscience Based Chiropractic Seminar with Hands on Practical Training Focussing on Horses and Dogs, Module 4, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

11–15/3 -09. Intensive Neuroscience Based Chiropractic Seminar with Hands on Practical Training Focussing on Horses and Dogs, Module 5, Sittensen, Tyskland (SVT 8–9/08)

25–29/3 -09: The Original Basic Veterinary Chiropractic Course – Module V Integrated, Sittensen, Tyskland (SVT 10/08)

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Professor of Veterinary Reproduction and Obstetrics

Faculty of Life Sciences

The University of Copenhagen, Faculty of Life Sciences, Department of Large Animal Sciences wishes to appoint a professor of Veterinary Reproduction and Obstetrics from May 2009 or as soon as possible thereafter.

The professor's duties will comprise research and teaching in the main area of Veterinary Reproduction and Obstetrics in both large (e.g. ruminants, horses and pigs) and small (e.g. dogs and cats) animals and with emphasis on the clinical and comparative aspects of the disciplines. The appointee should have qualifications within one or more of the following areas:

- Clinical reproductive physiology and endocrinology (clinical reproductive biology)
- Veterinary obstetrics and perinatal adaptation
- Clinical reproductive pathology including herd fertility programmes and –management
- Assisted reproductive technologies, e.g. artificial insemination and embryo technology with special emphasis on clinical aspects.

Employment and remuneration will be according to the Agreement between the Danish Ministry of Finance and the Danish Confederation of Professional Associations.

In order to apply for the post, please obtain the complete job advertisement, available at www.life.ku.dk/job.

The deadline for application is January 2nd 2009 at 12.00 noon.

The Faculty of Life Sciences is one of Europe's leading university environments in the areas of food, health, plants, biotechnology, natural resources, the environment and related academic areas.

Our research and degree programmes are centred on knowledge and tools that can help secure a brighter future for humans, animals and plants.

Read more about The Faculty of Life Sciences at www.life.ku.dk.

Founded in 1479, the University of Copenhagen is the oldest university in Denmark. With approximately 37,000 students and 7,500 employees, the University is the largest university in Scandinavia. According to an international survey the University is ranked as number eight in Europe, and it is a member of the International Alliance of Research Universities (IARU). www.ku.dk/english

SVENSKA DJURHÄLSOVÅRDEN

Nöthälsoveterinär sökes

Svenska Djurhälsovården är ett veterinärt bolag som arbetar med djurhälsovård och hälsokontroller för nötkreatur, får och grisar. Vi arbetar över hela landet och våra kunder är uppfödarna, slakteriföretagen och samhället. Vårt motto är ”friska djur i en sund och lönsam djurhållning”.

En tjänst som nöthälsoveterinär blir ledig i Uppsala i början av 2009 eftersom nuvarande innehavare lämnar tjänsten med pension. Jobbet innebär att sköta det förebyggande och utredande djurhälsoarbetet i våra kundbesättningar inom ett relativt stort område i Mälarregionen. Arbetet på besättningsnivå bedrivs i samarbete med besättningsveterinären. Till arbetsuppgifterna hör också att medverka i kursverksamhet och skriva artiklar om aktuella djurhälsofrågor i vår tidning Djurhälsonytt.

Vi söker dig som har några års erfarenhet av arbete med djurhälsa inom lantbruket. Du ska vara intresserad av att arbeta i nätverk, gilla kommunikation och vara självgående. Du ska kunna uttrycka dig väl, kunna arbeta enskilt med egna initiativ samtidigt som du ska trivas i vårt arbetslag med våra fyra övriga nöthälsoveterinärer, som är stationerade i andra delar av landet. Eftersom tjänsten är placerad i Uppsala, med närheten till SLU och SVA, finns särskilda möjligheter till projektarbete och forskarkontakter.

Frågor om tjänsten besvaras av Mats Törnquist, tel 070-567 16 61, ledningsansvarig för nöthälsovården, Benedicta Molander, tel 070- 602 66 90, facklig representant för SACO eller Jan Åke Robertsson, vd, tel 070-576 98 92.

Välkommen med din ansökan till
Svenska Djurhälsovården AB, Box 30167, 104 25 STOCKHOLM eller janake.robertsson@svdhv.org
senast den 20 november 2008.

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
FREDRIKE RITTER	033-10 59 25
SUZANNE SANDQUIST	0480-551 81
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28
PETER ZAFF	070-216 69 80

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
HANS BOSTRÖM	070-347 85 55
Vice ordförande	
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Sekreterare	
URSULA WENNSTRÖM	070-942 62 58
Vice sekreterare	
MONICA LANDSTRÖM	070-211 31 37
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
KAJSA GUSTAVSSON	070-924 56 86
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
LENNART GRANSTRÖM	070-642 36 23
Sekreterare	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16
Kassör	
JOHANNA ZWENSON	0705-22 04 90
Suppleant	
BJÖRN LINDEVALL	013-27 40 81

Tidigare riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund (DVF, BVF, SYVF, FVET, VIAT, FVVI, DaVF) ingår från 1 januari 2006 inte längre i förbundets organisation.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
BIRGITTA LARSSON

THERESE EDSTRÖM
ARJA KAUTTO
THOMAS MANSKE
BENGT RONÉUS
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
THERESE EDSTRÖM

Sekreterare
AINA MOE BÄCK

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
THOMAS MANSKE

Sekreterare
ANNA HELMER

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
BENGT RONÉUS

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
ARJA KAUTTO

Sekreterare
ELISABET LINDAL

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
LOTTA MÖLLER

Från mitt liv som fakir

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON

NÄR VI FÖR NÅGRA decennier sedan på dåvarande Försöksgården i Skara bedrev undervisning i fältinriktad veterinärmedicin, kunde det hända att några studentgrupper kastades direkt från en stillsam och välorganiserad propedeutisk kurs till en tuff verksamhet på gårdsnivå.

EN SÅDAN GRUPP fick som sin första uppgift att under mitt överinseende antibiotikabehandla ungtjurar med klövspaltsinflammation. Det var nog en väl maffig uppgift för nybörjare att med sprutan i hand ge sig in bland sex 400-kilos lösgående ystra köttklumpar på ett halt spaltgolv. Den som har varit med om sådant vet att man måste bortse från regler om desinfektion av injektionsställe, försiktig perforering av hud, aspiration för att kontrollera att man inte har hamnat i ett blodkärl och långsam injektion. Det är bara att tränga in tjurarna i ett hörn, använda den yttersta av dem som stöd, hänga sig över denne och med benen svävande i luften med kraft ”drämma in” nål och penicillin någonstans i halsen på den tjur som befinner sig längst bort inträngd i boxhörnet – en svår konst som studenterna helt naturligt ännu inte behärskade.

TIDEN GICK utan att en enda milliliter penicillin hade hamnat i någon enda djurkropp. Tjurarna blev för varje misslyckat försök och för varje ytlig nålkontakt allt ovilligare att delta i akten och studenter och djurägare alltmer frustrerade. Så även handledaren, som snart insåg att om arbetet överhuvudtaget skulle bli genomfört så måste han själv överta hanteringen. Ganska irriterad över att inget hade hänt gick han, det vill säga jag, till praktikväskan, tog en plasthylsa med iliggande nål och befriade hylsan från den pappflik som skyddar kanylen. I varje fall trodde jag det. Men i mitt irriterade tillstånd hade jag alltför bråttom – en liten del av fliken blev kvar. Jag försökte då få nålen åtkomlig genom att slå hylsan mot min vänstra hand. Det lyckades, men inte bättre än att nålen gick rakt genom handen från insidan till utsidan, mellan tumme och pekfinger. Där stod jag inför chockade studenter och kände mig som Ali-Ben Hassan, alias Georg Albertsson från Hasslösa på Västgötaslätten, som han hette när han inte uppträdde som fakir på Kiviks marknad.

DET SOM DITTILLS hade hänt var ju inget upphetsande – nålen var steril och hade bara gått genom mjukdelar. Nålen avlägsnades och efter en lätt bandagering fick tjurarna sitt penicillin och jag åkte till vårdcentralen och fick mitt. Men nu börjar den minnesvärda delen av historien.

DJURÄGAREN KOM FRAM till den stungne och fällde en replik, som jag senare alltför många gånger har fått anledning att erinra mig. Men innan repliken avslöjas måste djurägarens berättelse återges.

UNDER SIN TID som lantbrukselev hade han arbetat på en enslig skogsgård i Norrlands inland. En vintereftermiddag, då det hade börjat mörkna, kom den på gården anställde tystlåtne skogsarbetaren hem från skogen med ett djupt huggsår i nacken. Visserligen var bara mjukdelar drabbade, men det bedömdes ändå nödvändigt med en färd till närmaste sjukstuga som låg på sju mils avstånd. Eleven beordrades att följa med som passagerare medan bilen framfördes av en annan arbetare på gården, lika norrländskt fåordig som huggaren. När man hade kört några mil utan att ett enda ord hade yttrats tyckte eleven att något ändå måste sägas. Han ställde därför en berättigad fråga till den skadade: ”Säg mig, hur i helvete bär man sig åt för att hugga sig själv i nacken med en yxa?”. Då kom den minnesvärda repliken: ”För en händig karl är inget omöjligt!”.

SOM SAGT, klokheten i den repliken har jag vid allt för många tillfällen senare i livet fått anledning inse. Den har skänkt en viss tröst varje gång jag har betett mig klantigt. Kanske känner också någon av läsarna igen sig?

BO PEHRSON

PERSONNOTISER

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Födelsedagar i november 2008

Leif Dahlgren, Mörbylånga, 60 år den 2/11
Sven Erik Sjöstrand, Södertälje, 70 år den 13/11
Rolf Sveide, Skövde, 75 år den 14/11
Maria Edshammar, Sollebrunn, 50 år den 14/11
Rolf Holmbäck, Heby, 70 år den 20/11
Rolf Brattström, Enskededalen, 60 år den 21/11
Lennart Sjöström, Västerås, 60 år den 23/11
Nils Erik Humlesjö, Näsåker, 60 år den 29/11
Lars Kristiansson, Svartsjö, 50 år den 29/11
Barbro Stark, Täby, 60 år den 30/11
Per Sahlander, Västerås, 60 år den 30/11

Avliden

Veterinär **Helena Karlsson** har avlidit den 22 augusti 2008. Hon föddes 1973 och avlade veterinärexamen 2003. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F distriktsveterinär **Göran Ottander** har avlidit den 15 september 2008. Han föddes 1930 i Smedjebacken, Kopparbergs län, avlade studentexamen i Ludvika 1951 och veterinärexamen 1959. Han var AI-veterinär i Skara 1960 och erhöll tjänst som distriktsveterinär i Malung samt besiktningsveterinär vid köttbesiktningsbyrån där 1964. 1971 var han distriktsveterinär i Köping och 1982 förste distriktsveterinär där, från vilken tjänste han pensionerades 1993.

Kullabygdens Smådjursklinik AB

söker en veterinär för ett graviditetsvikariat

...från januari till september 2009, med möjlighet till förlängning och tillsvidareanställning. Tjänsten är för närvarande på 60 %, men möjlighet finns till att utöka till en heltid.

Vi är för närvarande två veterinärer, fyra djurvårdare och en tandläkare som arbetar på kliniken som ligger centralt i Höganäs. Vi har nybyggda välutrustade lokaler med två operationssalar, röntgen, ultraljud, lab, tandläkarmottagning m m, där vi kan erbjuda våra kunder kvalitativ veterinärvård och ett personligt bemötande.

Vi söker dig som har erfarenhet från smådjurssjukvård, gärna med specialistkompetens. Du ska ha god samarbetsförmåga, vara intresserad av att vidareutveckla dig och kunna arbeta självständigt.

Välkommen med din ansökan senast den 15 november 2008 till Kullabygdens Smådjursklinik AB, Bruksgatan 32, 263 39 Höganäs.

För mer information kontakta klinikchef Eva Rehn, evarehn@telia.com eller ring 042-34 21 00, 0706-14 94 14.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: ***www.svf.se***

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: ***brita.trybom@svf.se***

BIRGITTA AHLKVIST
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: ***birgitta.ahlkvist@svf.se***

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: ***info@exponera.net***

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2008		SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL
1	22 JANUARI	2 JANUARI
2	12 FEBRUARI	22 JANUARI
3	4 MARS	12 FEBRUARI
4	1 APRIL	4 MARS
5	22 APRIL	1 APRIL
6	13 MAJ	18 APRIL
7	3 JUNI	13 MAJ
8–9	24 JUNI	3 JUNI
10	12 AUGUSTI	22 JULI
11	2 SEPTEMBER	12 AUGUSTI
12	23 SEPTEMBER	2 SEPTEMBER
13	14 OKTOBER	23 SEPTEMBER
14	4 NOVEMBER	14 OKTOBER
15	25 NOVEMBER	4 NOVEMBER
16	16 DECEMBER	25 NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
En vecka före senaste dag för annonsmaterial. Mer information finns på www.svf.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2008
Sverige: 1 110 kronor + moms.*
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2007 – 3 000 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*